

č. 5-2014

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► **Martin Šmatlák**

TÉMA

► **Filmová distribúcia 2013**

RECENZIA

► **Felvidék – Horná zem**

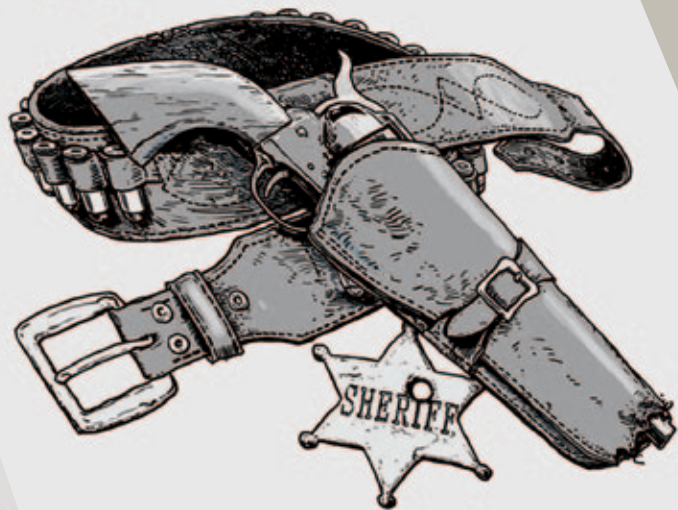
► **Prežijú len milenci**

► **Sacro GRA** ► **Slovensko 2.0**

OCENENIA SLOVENSKÝCH FILMOV 2013

Peter Michalovič *Vlastimil Zuska*

ROZPRAVA O WESTERNE

V PREDAJI OD
22. MARCA 2014

NA ÚVOD

Tesne pred odoslaním čísla do tlače sa udeľovali národné filmové ceny Slnko v sieti a výsledky sa dozvieme na strane 36. K tomu textu by sa ešte dalo dodať napríklad to, že samotný ceremoniál udeľovania cien bol nemastný-neslaný. Alebo inak, druhá strana mince – členovia Slovenskej filmovej a televíznej akadémie mali z čoho vyberať a človek sa pri pohľade na prihlásené, nominované a víťazné filmy nemusel cítiť čudne, že je to celé akási márna snaha roztočiť povedomie o kinematografii, v ktorej sa takmer nič nenatáča. Toto sa už, našťastie, nedeje. Slovom riaditeľa Audiovizuálneho fondu Martina Šmatláka, Slovensko sa stáva štandardnou európskou filmovou krajinou. Povedal to aj na odovzdávaní Slnka v sieti. A vo *Film.sk* dostal priestor na zhodnotenie päťročného fungovania Audiovizuálneho fondu. Pretože v spomínanej štandardizácii slovenskej kinematografie zohral AVF dôležitú úlohu, nech už sa v súvislosti s fondom pozeráte na ktorúkoľvek stranu mince.

V májovom vydaní *Film.sk* síce nenájdete rubriku Novinky, ale dve slovenské snímky recenzujeme. Obe – *Slovensko 2.0* aj *Felvidék – Horná zem* – vyšli z hodnotenia kritikov dobre. Iné pohľady na prvý z menovaných filmov síce odkrývajú viaceré výhrady, ale zmiešané kritiky si vyslúžil aj dokument *Sacro GRA*, no súčasne získal Zlatého leva v Benátkach. Uvidíme ešte, ako pre *Slovensko 2.0* dopadne neštedrá distribučná stratégia.

Téma čísla je venovaná distribučným výsledkom za rok 2013 a ponúka viacero povzbudivých údajov. Návštevnosť kín sa v porovnaní s rokom 2012 zvýšila, tržby boli rekordné, jednosálovým kinám pribúdajú diváci, klesla priemerná cena vstupenky... To nie je zlé. A či má téma aj nejakú druhú stranu? Čo tak *Šmolkov 2* ako najnavštevovanejší film roku...

► Daniel Bernát

MAJÚ JE OBLÚBENÉ SLOVENSKE FILMY

▲ Alexandra Kusá,
riaditeľka Slovenskej národnej galérie

Tak som si položila otázku: ktorý je môj obľúbený slovenský film? Okrem toho, že mi priniesla všetky klasické vnútorné peripetie a subjektívne napätia spojené s podobne formulovanými anketovými otázkami o obľúbenej knihe, ale aj o jedle, farbe, mieste, umelcovi, herečke..., to bola výzva utriediť si, čo mám vlastne rada. Subjektívne súdy sú vratké, takže hneď nasledovala neodbytná a nemenej dôležitá otázka – a ako to, preboha, bude pôsobiť? Začala som si premietat všetky tie momenty intelektuálneho prebúdzania sa, čistej diváckej zábavy, ale aj nevyhnutného sentimentu: medené veže, gaštanové kone, slnká v sieti – fakt dobré a slovenské. Vyrástla som však na československom filme, bez toho, aby sme to nejakou zvlášť národnostne rozlišovali. Dodnes mám absolútny zážitok z rozprávky *Panna a netvor* (r. Juraj Herz, 1978). Pamätám si, že som sa síce dost bála, ale zároveň ma zvláštne priťahovala tá atmosféra hmlistých pokrivených hôr a divného zámku, do toho sugestívny šepot netvora, jeho vnútorný konfliktný hlas – niektoré repliky si stále pamätám. Veľmi sa mi páčil aj krátky film o hudobnom skladateľovi Iljovi Zeljenkovi – *Ilja* (r. Ivan Ostrochovský, 2010), kde sa zo životopisu skladateľa vážnej hudby „vyfarbil“ nesentimentálne natočený sentimentálny príbeh o talente, láske a zlom chlapcovi...

Asi som dobre neodpovedala, takže mi nakoniec zostáva dúfať, že môj najobľúbenejší slovenský film ešte len príde, mohol by ho natočiť napríklad môj obľúbený slovenský režisér. ▲

SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE

UYDANIE TEJTO PUBLIKÁCIE FINANČNE PODPORIL

AVF
AUDIOVIZUÁLNY
FOND

WWW.KLAPKA.SK | CENA 11 €

16

34

28

Radovan Holub,

filmový publicista

Porovnanie súčasnej situácie slovenského filmu s obdobím deväťdesiatych rokov je porovnanie neporovnateľného. O tom som premýšľal počas slovenského panelu na festivale goEast vo Wiesbadene v druhej polovici apríla. Dnes sa na Slovensku nakrúca neporovnateľne viac filmov, robia sa koprodukcie, bývalá republika sa v tomto zmysle zjednocuje. Vznikli snímky ako *Môj pes Killer*, *Zázrak* alebo *Pandy*, ktoré obleteli pekný rad festivalov. A navyše išiel vlni do kín film *Kandidát*, jeden z najúspešnejších slovenských filmov dvadsaťročia. Návštevnosť dokumentu *Všetky moje deti* vysoko prekonáva pomyselnú hranicu 10 000 divákov, ktorú tak ťažko zdolávajú hrané filmy! Nová dokumentárna snímka *HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom* mi sedí v hlave ako kamienok. Áno, Slovensko je filmorodé.

Pokiaľ som mohol porovnávať na festivale goEast, filmové Slovensko sa nijako nelíši od ďalších krajín strednej alebo východnej Európy. Počet filmov je štandardný, výška filmovej podpory takisto, záujem o filmové festivaly rastie. Vo všeobecnosti, bohužiaľ, chýba vôľa opísať to, v čom žijeme. Víťazný (a výborný) film festivalu goEast – poľská *Ida* – sa vracia do roku 1962. Rumunský titul *Quod erat demonstrandum* sa odohráva v socializme osemdesiatych rokov. Ak vznikajú filmy o prítomnosti, je to prítomnosť bezvýhodiskovosti. Moja otázka je, či to, v čom žijeme, je naozaj také pochmúrne, nenávisťné a zbedačené, ako ukazujú súčasné snímky. Najpozitívnejší film, ktorý som na goEast videl, bol maďarský titul *Free Entry*, ktorý opisuje očami dvoch mierne zdrogovaných dievčat významný hudobný festival Ziget. Režirovala ho 25-ročná Yvonne Kerékygártó.

Režiséri pochmúrnych filmov bývajú pomerne veselí ľudia. Musia tušiť, že na také filmy sa diváci nepohnú. Prečo ich teda toľko vzniká? Je naozaj ťažšie natočiť film o „vratných lahvách“? Možno by stálo za to, až budeme nabudúce diskutovať o klesajúcej návštevnosti, položiť jednoduchú otázku: Nemajú diváci už dosť ťaživých filmov o minulosti? Preto si cením *Kandidáta*. Dokázal v týchto časoch vrtkavého záujmu publika vrátiť divákov do kín. A o ťarchách doby hovorí s ľahkosťou a vtipom. Takých filmov je stále veľmi málo. ◀

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (15. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nôtová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Karmen Koutná
vedúca predajne Klapka.sk
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
A & D Brothers
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 5/2014:
28. 04. 2014
Snímka na titulnej strane:
záber z filmu
Felvidék – Horná zem – Filmtopia
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názormi prispievateľov.

Akkoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

- 03 **MYSLÍM SI**
- 04–08 **KALENDÁRIUM**
- 09–11 **PREMIÉRY** v kinách
- 11–13 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 14–15 **AKTUÁLNE:** SFÚ a reštaurované filmy na DCP nosičoch
- 16–19 **ROZHOVOR:** riaditeľ Audiovizuálneho fondu Martin Šmatlák
- 20–21 **TÉMA:** Filmová distribúcia na Slovensku v roku 2013
- 22–24 **RECENZIA:** Slovensko 2.0 podľa desiatich režisérov
- 25–27 **RECENZIA:** Felvidék – Horná zem podľa Vladislavy Plančíkovej
- 28–29 **RECENZIA:** Prežijú len milenci podľa Jima Jarmuscha
- 30–31 **RECENZIA:** Sacro GRA podľa Gianfranca Rosiho
- 32–33 **OHĽASY:** 21. MFF Febiofest
- 34–35 **OHĽASY:** dokumentárny cyklus *Fetiše socializmu*
- 36 **OHĽASY:** udeľovanie cien Slnko v sieti
- 37 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 38–39 **DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
- 40 **PROFIL:** herec Ladislav Chudík
- 41 **PROFIL:** herec Štefan Kvietik
- 42 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
a uzávierky na granty a podporné programy
- 43 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme
- 44–46 **TIPY MESIACA:** Kino Lumière + PROGRAM
- 47 **VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

1. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Karel Kachyňa

Nedožitý 90. narodeniny českého režiséra Karla Kachyňu si pripomíname jeho filmom *Smiešny pán* (1969). Rozpráva príbeh zatrpknutého starého muža poznačeného ťažkou chorobou i dlhoročným nespravodlivým väznením v päťdesiatych rokoch, keď ho navyše opustila rodina.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**1., 17. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Zabávajte sa, prosím!

Priaznivci kvalitnej zábavy si prídu na svoje s poľským filmom *Kingsajz* (r. J. Machulski, 1987) a s komediálnym muzikálom, ktorý svojsky narába aj s prvkami béčkových hororov a sci-fi – *Rocky Horror Picture Show* (r. J. Sharman, 1975).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**2. máj ► 18.00**

(BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY)

Nemlčme!: Brave Miss World

Projekcia koprodukčného dokumentárneho filmu *Brave Miss World* (r. C. Peck, 2013). Vstupné je dobrovoľné. ► www.a4.sk

2., 8. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Histórie filmu

V programovom cykle Histórie filmu, ktorý skúma vzťah histórie a kinematografie, bude uvedená filmová satira *Diktátor* (r. Ch. Chaplin, 1945) a psychologická dráma *Dlhý deň umierania* (r. P. Collinson, 1968).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**2. – 7., 10., 11. máj**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Slnko v sieti 2014 – víťazi

Národné filmové ceny Slnko v sieti sú určené najkvalitnejším filmom a tvorivým výkonom v slovenskej kinematografii. Organizátorom a garantom cien je Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA), verejnoprospešná záujmová organizácia, ktorá združuje významné osobnosti slovenskej audiovizuálnej kultúry. Národná filmová cena Slnko v sieti sa realizuje ako bienále. V nadväznosti na slávnostné vyhlásenie a udeľovanie ocenení za roky 2012 a 2013 pripravili Slovenský filmový ústav a SFTA prehliadku víťazných filmov v kategóriách hraný film, dokumentárny film, animovaný film, krátky hraný film, zahraničný film v slovenskej distribúcii. Prehliadku doplnia premietanie filmu *Ja milujem, ty miluješ* (1980) režiséra Dušana

Hanáka a scenáristu Dušana Duška. O cenách Slnko v sieti čítajte viac na strane 36.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.slnkovsieti.sk**3., 15., 23., 30. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Herec v hlavnej úlohe

Májová časť programového cyklu sa zameria na Herecké štúdio Leeho Strasberga, konkrétne na hercov, ktorých prejav formovalo – na Montgomeryho Clifta, Dennisa Hoppera, Dustina Hoffmana, Jona Voighta, Deana Stockwella, Lauru Dern, Billyho Greena Busha, Sylviu Miles a Jacka Nicholsona. Diváci ichvidia v snímkach *Norimberský proces* (r. S. Kramer, 1961), *Modrý zamat* (r. D. Lynch, 1986), *Polnočný kovboj* (r. J. Schlesinger, 1969) a *Malé životné etudy* (r. B. Rafelson, 1970).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**4. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Audrey Hepburn

V máji si pripomenieme nedožitý 85. narodeniny herečky Audrey Hepburn filmovou klasikou *Prázdnoty v Ríme* (r. W. Wyler, 1953). Za výkon v tomto filme získala Oscara, na konte však mala aj herecké ceny Zlatý glóbus, cenu BAFTA, Tony. K jej najznámejším snímkam patria *Raňajky u Tiffanyho*, *Sabrina*, *Usmievavá tvár* či *My Fair Lady*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**5. máj ► 9.00, 11.00**

(ŽILINA – STANICA ZÁRIEČIE)

Pred dedinou, za dedinou

Projekcia dokumentárneho filmu o histórii Rómov na Slovensku *Pred dedinou, za dedinou* za účasti dramaturgičky Ingrid Ďurinovej.

► www.stanica.sk**5. máj ► 17.00**

(KOŠICE – KASÁRNE KULTURPARK)

Très Court

Premietanie najlepších filmov z Medzinárodného festivalu veľmi krátkych filmov. V Košiciach uvedú diela s dĺžkou do troch minút v rámci Dní francúzskej kultúry. Vstup je voľný.

► www.afke.sk**5., 19. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kratasy z archívu: Slávne májové dni

V programovom cykle krátkych filmov budú uvedené tituly *Za slobodu* (r. P. Bielík), *Májové posolstvo* (r. J. L. Kalina, B. Voděrka), *Dita na fronte* (r. V. Kubal), *1. máj 1952* (r. J. Beer), *Kto nepracuje...* (r. L. Kudelka), *Tridsiaty máj slobody* (r. R. Ferko),

Kinožurnál č. 19/1988 (P. Lukáčik).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**6. máj ► 16.00**

(BRATISLAVA – KINO MLADOST')

30 rokov KPČK – In memoriam Štefan Uher, Jozef Kroner, Július Satinský

Prehliadka filmov Róberta Švedu a Miriam Petráňovej z cyklu *Radost zo života*. Na podujatie je vstup voľný. ► švr

6. – 7. máj ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY)

Filmové duety

Projekcia dvoch filmov, ktoré spája skúmanie psychickej spoločnosti cez vražedné túžby jej členov. Večer 6. mája sa bude premietat snímka *Zero Killed* (r. M. Kosakowski) a 7. mája titul *Akt vraždenia* (r. J. Oppenheimer). ► www.a4.sk

9. máj

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Double Bill

V rámci cyklu Double Bill uvedieme v jeden piatkový večer dvojicu filmov *Okno do dvora* (r. A. Hitchcock, 1954) s Jamesom Stewartom a Grace Kelly v hlavných úlohách a *Krátky film o láske* (r. K. Kieslowski, 1988).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**10., 26. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Štefan Kvietik

Štefan Kvietik dovŕši v máji osemdesiatku a pri tejto príležitosti predstavíme jeho herecké umenie vo filmoch *Havrania cesta* (r. M. Holý, 1962) a *Niet inej cesty* (r. J. Zachar, 1968). Profil Štefana Kvietika čítajte na strane 41.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**10., 11., 24., 25. máj ► 15.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Detská filmotéka

Programový cyklus venovaný predovšetkým detským divákom prinesie v máji animovaný rozprávku *Rozprávanie o psíkovi a mačičke* (r. E. Hofman, 1952) a Pásmo detských filmov, ktoré zahŕňa tituly *Ferdinand a strašidlá*, *Ako Žofka usporiadala karneval*, *Janko Hraško*, *Janko Hraško a bacily*, *Bábätko a Doroška*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**13. máj ► 15.00**

(BRATISLAVA – KINO MLADOST')

Ceny za audiovizuálnu tvorbu roku 2013

Pásmo slovenských filmov, ktoré sa uchádzali alebo uchádzajú o ceny Slnko v sieti, Igric a o

Ceny slovenských filmových novinárov – *Misia Honduras* (r. L. Ďurkovič), *Odchod na korze* (r. P. Zákutanský), *Čarovný svet animovaného filmu 1* (r. Marek Urban a R. Urc), *Pán Mrkva* (r. T. Danay), *Sneh* (r. I. Šebestová), *Kardinál Jozef Tomko* (r. M. Poláček). Na podujatie je vstup voľný. ► švr

13. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Harvey Keitel

Americký herec Harvey Keitel, ktorý si zahral napríklad vo filmoch *Špinavé ulice*, *Taxikár*, *Thelma a Louise*, *Gauner*, *Piano*, *Pulp Fiction: História z podsvetia* či najnovšie v komédii *Grandhotel Budapešť*, oslavuje 75. narodeniny. Kino Lumièere ho predstaví v celovečernom debute režiséra Ridleyho Scotta *Súperi* (1977).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**14. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: George Lucas

Svetu dal Jediov, Yodu i Dartha Vadera. A takisto na svoju dobu priekopnícke špeciálne efekty. Filmový režisér, scenárista, producent George Lucas oslavuje v máji 70. narodeniny. Pripomenieme si ho jeho celovečerným režijným debutom – nízko rozpočtovým sci-fi *THX 1138*.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**15. máj ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet –**Nový Hollywood a revolta: Duel**

Siedme stretnutie tretieho semestra vzdelávacieho cyklu Filmový kabinet predstaví kinematografiu Nového Hollywoodu. Na konci šesťdesiatych rokov nebola viac udržateľná situácia veľkých hollywoodskych štúdií a vo vzduchu visela potreba zmeny. Generácia tvorcov, ktorá sa dostávala k slovu (jej najvýraznejšími predstaviteľmi boli Francis Ford Coppola, Brian De Palma, George Lucas, Martin Scorsese a Steven Spielberg), začala nakrúcať filmy inak. Skoré diela týchto režisérov sa pomerne radikálne vymedzili proti vtedajšej hollywoodskej produkcii. Mnohí z nich sú aktívni dodnes a v posledných štyridsiatich rokoch zásadným spôsobom ovplyvňovali americkú kinematografiu. Súčasťou prednášky bude projekcia filmu Stevena Spielberga *Duel* (USA, 1971).

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**16. máj ► 18.45**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia osobností: Kazimír Barlík

V máji si pripomenieme 20 rokov od smrti slovenského režiséra dokumentárnych filmov Kazimíra

Barlíka. *Spomienka na Kazimíra Barlíka* je pásmom agitačných, populárno-vedeckých a reklamných filmov, spestrených animovaným a hraným filmom.
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

19. máj ► 18.30

(BRATISLAVA – GALÉRIA FRANCÚZSKÉHO INŠTITÚTU)
Filmový klub súčasného francúzskeho filmu
Projekcia francúzskeho filmu *Zlodeji koní* (r. Micha Wald, 2007) v pôvodnom znení s anglickými titulkami. Vstup je voľný. ► ifb.ambafrance-sk.org

19. máj ► 20.00

(KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK)
Pondelkové kino
Premietanie filmu *Eat the Document* (r. B. Dylan, 1972), ktorý zachytáva turné Boba Dylana v roku 1966. ► www.tabacka.sk

19. – 24. máj

(BANSKÁ BYSTRICA)
20. medzinárodný festival filmov o životnom prostredí Envirofilm 2014
Súťažný festival uvedie v hlavných kategóriách 67 filmov vrátane slovenských. Okrem toho sú v programe aj snímky *Statočný zloděj* (r. J. Lacko, 1958) a *Radost z života – Jozef Kroner* (r. R. Šveda, 2008).
► www.envirofilm.sk

20. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Výročia osobností: Juraj Lihosít
Slovenského režiséra Juraja Lihosíta, čerstvého sedemdesiatnika, pripomenie film o dospievajúcom chlapcovi *Vlakári* (1988).
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

20. máj ► 20.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
EuroFilmClub
EUNIC je sieť medzinárodných kultúrnych inštitúcií členských krajín Európskej únie, ktoré pôsobia v zahraničí a jej cieľom je propagácia kultúrnej spolupráce medzi členskými štátmi EÚ v Európe a v ostatných krajinách. Vo svete existuje približne osemdesiat združení EUNIC, ktoré pôsobia vo sfére umenia, jazykov, vzdelávania a medzikultúrneho dialógu a spolupracujú s hlavnými kultúrnymi inštitúciami hostiteľskej krajiny. Združenie EUNIC v Bratislave v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom sa rozhodlo opäť ponúknuť filmový cyklus v rámci projektu EuroFilmClub a spropagovať tak kvalitnú európsku kinematografiu. Úvodný večer obnoveného cyklu pripravil Taliansky kultúrny inštitút v Bratislave, ktorý uvedie film *Cestujem sama* (*Viaggio sola*, r. Maria Sole Tognazzi, 2013).
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

20. máj ► 10.00, 17.00, 20.00

(ŽILINA – STANICA ZÁRIEČIE)
iSHORTS: Plienky, dôchodok, puberta
Pásmo krátkych filmov obsahuje snímky, ktoré sa zaoberajú životnými etapami človeka.
► www.stanica.sk

21. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Výročia osobností: Bohumil Hrabal
Pri príležitosti nedožitých 100 rokov spisovateľa Bohumila Hrabala uvedie Kino Lumière film *Nežný barbar* (r. P. Koliha, 1989), ktorý vznikol na základe autobiograficky ladenej predlohy tohto významného autora.
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

21. máj ► 20.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Music & Film – The Chemical Brothers: Don't Think
Don't Think je prvý projekt, ktorý zachytil celé živé vystúpenie kultovej britskej elektronickej kapely Chemical Brothers vo filmovej podobe, konkrétne ich koncert na Fujirock Festival v Japonsku, kde boli hlavnými hviezdami. Nakrúcalo sa na 20 kamier rozmiestnených aj v dave medzi fanúšikmi. „*Film je skrátka jeden veľký psychedelický trip vyvolaný živou show Chemical Brothers,*“ povedal režisér.
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

22. máj ► 19.30

(BRATISLAVA – FOAJE – ŠTEFÁNIKOVA 16)
Rakúska avantgardná animácia & Odchod robotníčok z továrne
Premietanie filmov vo výbere rakúskeho animátora a experimentátora Thomasa Renoldera a bonusová projekcia krátkeho filmu *Odchod robotníčok z továrne*. Ide o program v rámci festivalu Multiplace.
► www.foaje.net, www.multiplace.sk

26. máj ► 9.00, 11.00

(ŽILINA – STANICA ZÁRIEČIE)
Baro mariben
Premietanie filmu o rómskom holokauste a diskusia s jeho režisérkou Paulou Ďurinovou.
► www.stanica.sk

26. máj ► 15.00

(TRENČIANSKE TEPLICE – HOTEL PAX, KINO PRAMEŇ)
Cena Karla Čapka 2014 – Milan Lásica, in memoriam Július Satinský, Ondřej Kepka
Ceny za šírenie diela Karla Čapka a podporu česko-slovenskej vzájomnosti budú udelené všestranne nadaným osobnostiam českej a slovenskej kultúry, ktoré sú známe aj z filmov. Na podujatie je vstup voľný. ► www.ishorts.eu

26. máj ► 20.00

(BRATISLAVA – KC DUNAJ)
Frontline Club s Olegom Klimovom
Oleg Klimov fotografoval rozpad Sovietskeho zväzu a bol svedkom mnohých regionálnych konfliktov a etnických nepokojov. Do Bratislavy prídete diskutovať po projekcii filmu *Listy sebe*, ktorý o ňom nakrútila režisérka Masha Novikova. ► www.kcdunaj.sk

26., 27. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Výročia osobností: Ladislav Chudík
Ladislav Chudík patrí k najvýraznejším hereckým osobnostiam slovenského filmu a divadla. V máji sa doživa 90 rokov a pri tejto príležitosti uvedieme filmové drámy *Niet inej cesty* (r. J. Zachar, 1968) a *Polnočná omša* (r. J. Krejčík, 1962). Profil Ladislava Chudíka čítajte na strane 40.
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

28. máj ► 18.00

(BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY)
Psychonauti – Projekt LDF
Filmový experiment, ktorý vytvorilo osem mladých ľudí v rámci projektu LDF. ► www.a4.sk, www.ldf.sk

28. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Výročia osobností: Jean-Pierre Léaud
Je to najzaujímavejší herec svojej generácie. To povedal o Jeanovi-Pierrovi Léaudovi režisér François Truffaut, ktorý ho obsadil do niekoľkých svojich diel. Pri príležitosti 70. narodenín herca uvedie Kino Lumière Truffautovu snímku *Americká noc* (1973).
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

28. máj ► 19.00

(ŽILINA – STANICA ZÁRIEČIE)
Filmový kvíz s Petrom Konečným
Prvý filmový kvíz na Staniaci s množstvom zaujímavých ukážok, otázok a netradičných kinematografických disciplín. ► www.stanica.sk

28. máj ► 20.00

(BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY)
iSHORTS: Skrátka študenti
Súboj filmových škôl z Čiech, Moravy i zo Slovenska, v ktorom sa stretnú tie najlepšie „kratasy“ študentov – filmárov z Prahy, z Písku, zo Zlína a z Bratislavy. ► www.a4.sk, www.ishorts.eu

29. máj ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Filmový kabinet – Wim Wenders a cesta: Nebo nad Berlínom
Osmo stretnutie tretieho semestra vzdelávacieho cyklu Filmový kabinet približuje tvorbu jednej z naj-

zaujímavejších filmárskych osobností Európy. Wim Wenders sa vo svojich filmoch pohráva so žánrami a inklinuje k zádumčivej kinematografii. Jeho tvorba je pomerne nevyvážená, no nakrútil niekoľko majstrovských filmov – medzi nimi *Nebo nad Berlínom* (1987).
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

29. máj ► 18.45

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)
Výročia osobností: Josef von Sternberg
V máji si pripomenieme 120. výročie narodenia režiséra Josefa von Sternberga. Svetu dal okrem iných pamätný film *Modrý anjel* s Marlene Dietrich, ktorú Sternberg uviedol do Hollywoodu. Režiséra si pripomenieme filmom *Maroko* (1930), v ktorom opäť účinkuje aj Dietrich.
► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

29. máj ► 19.00

(BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY)
Mesiac LGBTI histórie – Večer Filmového festivalu inakosti
Projekcia dokumentárneho filmu *I am Divine* (r. J. Schwarz, 2013.) ► www.a4.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRANIČÍ ►

24. apríl – 4. máj

Trento Film Festival, Trento (TALIANSKO)
Premietanie dokumentu Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni*. ► www.trentofestival.it

26. apríl – 2. máj

6. PriFilmFest, Priština (KOSOVO)
V súťaži európskych filmov sú tituly *Zázrak* (r. J. Lehotský) a *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). V súťaži stredometrážnych hraných filmov je snímka *Výstava* (r. P. Begányi a A. Kolenčík). ► www.priilmfest.com

27. apríl – 3. máj

27. ročník festivalu Finále Plzeň, Plzeň (ČESKO)
V súťaži celovečerných hraných a animovaných filmov sa o cenu Zlatý ledňáček uchádzajú aj slovenské či majoritne slovenské koprodukčné snímky *Miluj ma alebo odíď* (r. M. Čengel Solčanská), *Ďakujem, dobre* (r. M. Prikler) a *Zázrak* (r. J. Lehotský). Mimo súťaže bude uvedený film *Kandidát* (r. J. Karásek). V súťaži nových českých a slovenských dokumentárnych filmov sú *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff), *Banický chleběček* (r. R. Fábian) a *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes). V novej súťaži českej a slovenskej televíznej tvorby sa udelia ceny za dramatickú i za komediálnu tvorbu. V prvej kategórii sú aj programy z produkcie TV Joj – *Vdova* (r. P. Bebjak, L. Hanulák,

R. Fábian) a RTVS – *Obhliadka* (r. M. Čengel Solčanská). V druhej súťaži formáty TV Joj *Kukátko* (r. L. Zednikovič), *Panelák* (r. R. Fábian) a *Profesionáli* (r. M. Ferencová). Finále Plzeň uvedie aj film *Sladké hry minulého leta* v rámci retrospektívy venovanej Jurajovi Herzovi, ktorý je i v porote.

► www.festivalfinale.cz

29. apríl – 4. máj

16. filmová prehliadka Kino na hranici, Český Těšín, Cieszyn (ČESKO, POLSKO)

Filmová prehliadka s účasťou slovenských filmov: *Sneh* (r. I. Šebestová), *Fongopolis* (r. J. Kožuch), *Pandy* (r. M. Vizár), *Stopy na hrebeni* (r. P. Barabáš), *Zamatoví teroristi* (r. P. Pekarič, I. Ostrochovský, P. Kerekes), *Zázrak* (r. J. Lehotský), *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* (r. P. Korec), *Nový život* (r. A. Otha), *Kandidát* (r. J. Karásek), *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff) a *Hodina dejepisu* (r. D. Trančík). V cykle Veľká vojna 1914 – 1918 budú uvedené snímky: *Anjel milosrdenstva* (r. M. Luther), *Lalie poľné* (r. E. Havetta), *Len lístok poľnej pošty* (r. P. Solan), *Signum laudis* (r. M. Holý), *Štyridsaťštyri* (r. P. Bielik) a *Zbehovia a pútnici* (r. J. Jakubisko) – 1. poviedka. Podujatie uvádza aj takmer úplnú retrospektívu filmov Dušana Hanáka a koná sa aj výstava jeho fotografií. Režisér sa na prehliadke osobne zúčastní. ► www.kinonahranici.cz

2. – 11. máj

Europe on Screen, Jakarta (INDONÉZIA)

Premiatanie filmu *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová).

► www.europeonscreen.org

6. – 11. máj

Anifilm, Třeboň (ČESKO)

Premiatanie animovaného filmu *Sneh* (r. I. Šebestová). ► www.anifilm.cz

7. – 14. máj

MFF Emden-Norderney,

Emden, Norderney (NEMECKO)

Premiatanie filmov *Homo Ciris* (r. J. Mináriková)

► www.filmfest-empden.de

9. máj

Deň slovenského filmu pre krajanov,

Našice (CHORVÁTSKO)

Projekcia filmu *Jánošík* (r. P. Bielik) a filmu *Postav dom, zasad' strom* (r. J. Jakubisko).

10. – 18. máj

Európsky filmový festival,

Taškent, Samarkand, Karši (UZBEKISTAN)

Projekcia dokumentu *ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo* (r. T. Krupa) a hraného filmu *Tigre v meste* (r. J. Krasnohorský). ► www.mzv.sk/taskent

12. – 16. máj

Európsky filmový festival, Kišioň (MOLDAVSKO)

Projekcia filmu *Sedím na konári a je mi dobre* (r. J. Jakubisko) a rozprávky *Sokoliar Tomáš* (r. V. Vorlíček). ► www.mzv.sk/kisinov

13. – 31. máj

Európsky filmový festival,

Nairobi, Mombasa, Kisumu, Eldoret (KEŇA)

Projekcia filmu *Tigre v meste* (r. J. Krasnohorský).

► www.mzv.sk/nairobi

14. – 25. máj

67. ročník Medzinárodného filmového

festivalu Cannes (FRANCÚZSKO)

O festivale a slovenskej účasti na podujatí čítajte na strane 12. ► www.festival-cannes.com

14. – 25. máj

Európsky filmový festival, Singapur (SINGAPUR)

Projekcia filmu *Lóve* (r. J. Kroner).

► www.mzv.sk/jakarta

14. – 27. máj

18. Európsky filmový festival, Port of Spain,

Tobago (TRINIDAD A TOBAGO)

Projekcia komédie Jozefa Paštéku *Mŕtvola musí zomrieť*. ► www.tffilmfestival.com

15. máj

Slovak Short Cinema, Varšava (POLSKO)

Slovenský inštitút vo Varšave bude po druhýkrát hostiť podujatie Slovak Short Cinema, v rámci ktorého sa odprezentuje päť krátkych filmov a zároveň prebehne diskusia s prítomnými autormi o súčasnej slovenskej kinematografii.

16. – 31. máj

Festival Európskej únie, Hanoj,

Hočimínovo Mesto, Danang (VIETNAM)

Projekcia filmu *Tisícročná včela* (r. J. Jakubisko).

27. máj

Projekcia v Dome filmu, Moskva (RUSKO)

Premiatanie kolekcie Slovenský animovaný film.

27. – 30. máj

Festival of Mountaineering and Adventure

Films, Moskva (RUSKO)

Premiatanie dokumentu Pavla Barabáša *Stopy na hrebeni*. ► www.8848.ru

29. – 31. máj

Festival Turfilm, Ostrava (ČESKO)

Premiatanie dokumentu Pavla Barabáša *Príbehy tatranských štítov – Posadnutí horami*.

► www.turfilm.cz

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Zuzana Sotáková

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 1. 5. 2014

Amazing Spider-Man 2

(*The Amazing Spider-Man 2*, USA, 2014)

DCP 2D + ČESKÉ TITULKY, ČESKÝ DABING, MAĎARSKÝ DABING, DCP 3D + ČESKÝ DABING, MAĎARSKÝ DABING, ŠUP, 142 min., MP 12, AKČNÝ, DOBRODRUŽNÝ, FANTASY

REŽIA: Marc Webb HRAJÚ: Andrew Garfield, Emma Stone, Felicity Jones, Jamie Foxx, Dane DeHaan, Paul Giamatti DISTRIBÚTOR: Itafilm

Peter Parker alias Spider-Man nepozná lepší pocit, ako byť hrdinom a preháňať sa medzi mrakodrapmi. Keď sa však v meste objaví hrozivý Electro a nadľudsky silný Rhino, čaká ho najťažší boj v živote. A keď sa objaví aj jeho dávny priateľ Harry Osborn, uvedomí si, že všetkých jeho nepriateľov spája spoločnosť OsCorp.

PREMIÉRA: 15. 5. 2014

Godzilla

(*Godzilla*, USA/Japonsko, 2014) DCP 2D +

DCP 3D, ŠUP, 123 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/SCI-FI

REŽIA: Gareth Edwards

HRAJÚ: Aaron Taylor-Johnson, Ken Watanabe, Elizabeth Olsen, Juliette Binoche, David Strathairn, Bryan Cranston

DISTRIBÚTOR: Continental film

Azda najznámejšie filmové monštrum Godzilla opäť povstane. Postaví sa proti nenávisným bytosťom, podporovaným vedeckou aroganciou, ktoré ohrozujú samotnú existenciu ľudstva.

PREMIÉRA: 8. 5. 2014

Bella a Sebastian

(*Belle et Sébastien*, Francúzsko, 2013)

DCP 2D, ŠUP, 104 min., MP 12, ČESKÝ DABING, DETSKÝ/DOBRODRUŽNÝ

REŽIA: Nicolas Vanier HRAJÚ: Félix Bossuet, Tchény Karyo, Margaux Châtelier, Dimitri

Storage, Andreas Pietschmann

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Román spisovateľky Cécile Aubry *Bella a Sebastian* je príbehom 6-ročného chlapca a jeho psa a po úspešnom televíznom seriáli sa dostáva na plátna kín ako dobrodružný film z Álp. Tí dvaja zažívajú nejedno dobrodružstvo, ale o to najväčšie sa postará vojna. Kamaráti na život a na smrť pomáhajú Židom unikajúcim pred nacistami do Švajčiarska.

PREMIÉRA: 15. 5. 2014

Hurá do praveku!

(*Dino Time*, USA/Južná Kórea, 2012) DCP 2D,

ŠUP, 82 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÝ/DOBRODRUŽNÝ/KOMÉDIA/RODINNÝ

REŽIA: John Kafka, Yoon-suk Choi

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Marek Suchitra, Jakub Janák, Bianka Bucková, Renáta Rundová, Peter Rúfus, Martin Kaprálik

DISTRIBÚTOR: Intersonic

Tri deti sa náhodou dostanú k zvláštnej stroju času, ktorý ich vráti o 65 miliónov rokov späť do minulosti. Zrazu sa ocitajú uprostred hniezda s vajcami obrovského T-rexa, ktorý ich považuje za svoje potomstvo. Deti musia prekonať mnoho nástrah a prísť na to, ako sa vrátiť domov.

PREMIÉRA: 8. 5. 2014

Divergencia

(*Divergent*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 139 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ/FANTASY

REŽIA: Neil Burger

HRAJÚ: Shailene Woodley, Theo James, Kate Winslet, Miles Teller, Ray Stevenson

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Futuristické Chicago je rozdelené do piatich frakcií a v každej z nich sa rozvíja iná vlastnosť. Keď obyvatelia dovršia vek 16 rokov, vyberú si, v ktorej časti chcú žiť – či budú rozvíjať mierumilovnosť, úprimnosť, odovzdanosť, inteligenciu, alebo nesebeckosť. Pred takým rozhodnutím stojí aj tínedžerka Beatrice...

PREMIÉRA: 8. 5. 2014

Chrobáčikovia: Údolie stratených mravčekov 3D

(*Minuscule – La vallée des fourmis perdues*, Francúzsko/Belgicko, 2013) DCP 3D, ŠUP,

80 min., MP, ANIMOVANÝ, KOMÉDIA

REŽIA: Hélène Giraud, Thomas Szabo

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Na malebnej lesnej čistinke sa jedného dňa rozpúta nepriateľstvo medzi kolóniami čiernych a červených mravcov. Príčinou sporu sú zvyšky jedla z pikniku, ktoré tam zanechal mladý pár. Medzi znepriatelenými stranami sa však objaví odvážna lienka... Po premiére 26. 12. 2013 sa film vracia na plátna kín v 3D verzii.

PREMIÉRA: 8. 5. 2014

Jedna za všetky

(*The Other Women*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 109 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Nick Cassavetes **HRAJÚ:** Cameron Diaz, Kate Upton, Leslie Mann, Nikolaj Coster-Waldau, Taylor Kinney, Nicki Minaj, Don Johnson
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Carly zistí, že ju jej nový priateľ Mark podvádza, a ešte k tomu sa dozvie, že je ženatý. Carly sa spriatelí s jeho manželkou Kate a toto neočakávané priateľstvo upevní odhalenie, že ich obe podvádza s trestou ženou – Amber. Tri zranené ženy sa však spoja a vymyslia desivý plán pomsty.

PREMIÉRA: 29. 5. 2014

Susedia na odstrel

(*Neighbors*, USA, 2014) DCP 2D, ŠUP, 96 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Nicholas Stoller
HRAJÚ: Zac Efron, Seth Rogen, Rose Byrne, Dave Franco, Lisa Kudrow
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Mladí rodičia žijú v zdanlivo pokojnej štvrti jedného amerického mesta. Až do momentu, keď im začne zo života robiť peklo partia hlučných a nevychovaných susedov z vedľajšieho domu. Komické situácie na seba nedajú dlho čakať.

PREMIÉRA: 1. 5. 2014

Liečiteľ

(*The Physician*, Nemecko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 150 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/HISTORICKÝ/DOBRODRUŽNÝ
RÉŽIA: Philipp Stölzl **HRAJÚ:** Tom Payne, Ben Kingsley, Stellan Skarsgård, Olivier Martinez, Emma Rigby
DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

Rob Cole má zvláštnu schopnosť vcítiť, keď má niekto zomrieť. Po smrti rodičov sa ho ujme potulný liečiteľ a Rob sa rozhodne kráčať v jeho šlapajach. Cestuje do Isfahanu v Perzii, aby študoval medicínu u slávneho liečiteľa Avicennu. Počas svojej púte prechádza nespočetnými životnými skúškami a výzvami.

PREMIÉRA: 15. 5. 2014

Trabantom až na koniec sveta

(*Trabantem až na konec světa*, Česko, 2014) DCP 2D + blu-ray + DVD, 98 min., MP 12, DOKUMENTÁRNÝ FILM
RÉŽIA: Dan Přibáň **ÚČINKUJÚ:** Alex Vašíček, Marek Slobodník, Tomasz Turchan, Radosław Jona, Dana Zlatohlávková **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Dva trabanty, jeden fiat, jedna jawa a medzinárodný tím nadšencov z Česka, zo Slovenska a z Poľska. Netradičný film o ich ceste naprieč Južnou Amerikou sľubuje krásne zábery a zaujímavé dobrodružstvo, hoci táto jazda nebude úplne bezstarostná. Najväčšia výzva pritom nie je vonku, ale vnútri.

PREMIÉRA: 24. 4. 2014

Prežijú len milenci

(*Only Lovers Left Alive*, V. Británia/Nemecko/USA, 2013) DCP 2D, 123 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/HOROR
RÉŽIA: Jim Jarmusch **HRAJÚ:** Tilda Swinton, Tom Hiddleston, Anton Yelchin, Mia Wasikowska, John Hurt, Jeffrey Wright, Slimane Dazi
DISTRIBÚTOR: Continental film

Talentedý hudobník Adam a jeho priateľka Eva majú viac než tisíc rokov, no už niekoľko storočí kvôli čerstvej krvi nezabývajú, získavajú ju z nemocnice. Obaja cítia, že sa má stať niečo veľmi nebezpečné. Do mesta prichádza Evina mladšia sestra, neovládateľná upírka, a zrazu sa začínajú objavovať podivné úmrtia.
 ▶ Recenziu nájdete na stranách 28 – 29.

PREMIÉRA: 29. 5. 2014

Vládkyňa zla

(*Maleficent*, USA, 2014) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 98 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ/DRÁMA/FANTASY
RÉŽIA: Robert Stromberg **HRAJÚ:** Angelina Jolie, Juno Temple, Elle Fanning, Sharlto Copley, India Eisley, Miranda Richardson
DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Vo fantastickom svete sú dve kráľovstvá: kráľovstvo ľudí a Vresoviská, kde žijú magické stvorenia. Mladá víla Maleficent sa spriatelí s chlapcom Stefanom, no ten ju v túžbe stať sa kráľom zradí. Maleficent ako zatrpknutá kráľovná Vresovísk uvalí kľatbu na Stefanovu dcéru Auroru. Až časom zisťuje, že Aurora by mohla byť kľúčom k nastoleniu mieru.

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)

PREMIÉRA: 5. 5. 2014

Sacro GRA

(*Sacro GRA*, Taliansko/Francúzsko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, 93 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNÝ FILM
RÉŽIA: Gianfranco Rosi
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Sacro GRA je prvý dokumentárny film, ktorý získal Zlatého leva v hlavnej súťaži na MFF v Benátkach. Režisér Gianfranco Rosi v ňom zobrazuje Rím prostredníctvom diaľnice. Na plátno prináša autentické príbehy obyčajných ľudí, ktorí žijú na okraji najväčšej dopravnej tepny Talianska.
 ▶ Recenziu nájdete na stranách 30 – 31.

PREMIÉRA: 22. 5. 2014

X-Men: Budúca minulosť

(*X-Men: Days of Future Past*, USA/V. Británia, 2014) DCP 3D + ČESKÝ ALEBO MAĎARSKÝ DABING, DCP 2D + SLOVENSKÉ TITULKY ALEBO MAĎARSKÝ DABING, ŠUP, 120 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ/FANTASY
RÉŽIA: Bryan Singer **HRAJÚ:** Hugh Jackman, Michael Fassbender, James McAvoy, Jason Flemyng, Ian McKellen, Jennifer Lawrence
DISTRIBÚTOR: Barracuda Movie

Kompletná zostava X-Men bojuje vo vojne za záchranu budúcnosti. Neľútostný súboj sa odohráva v dvoch časových rovinách, a preto v ňom môžu spojiť sily hrdinovia pôvodnej trilógie *X-Men* a ich mladšie Ja z filmu *X-Men: Prvá trieda*. Spolu musia za každú cenu zmeniť minulosť.

PREMIÉRA: 15. 5. 2014

Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol

(*Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann*, Švédsko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 114 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/KOMÉDIA
RÉŽIA: Felix Herngren

HRAJÚ: Robert Gustafsson, David Wiberg, Mia Skäringer, Alan Ford
DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Filmová adaptácia bestselleru Jonasa Jonassona rozpráva šialený životný príbeh svojhlavého starca, ktorý ako 9-ročný ukončil školskú dochádzku, nadobudol široké znalosti v oblasti výroby výbušnín, nikdy sa nezaujímal o politiku, ale napriek tomu bol vždy nejakým zapleteným do veľkých historických udalostí 20. storočia.

PREMIÉRA: 8. 5. 2014

Zakázaná zóna

(*Brick Mansions*, Francúzsko/Kanada, 2014) DCP 2D, 90 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/DRÁMA
RÉŽIA: Camille Delamarre **HRAJÚ:** Paul Walker, David Belle, Robert Maillet, RZA, Carlo Rota, Bruce Ramsay **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Príbeh o tajnom agentovi, ktorý sa snaží nájsť zbrane hromadného ničenia odcudzené z geta Brick Mansions. Tajný agent sa s prosbou o pomoc obracia na Lina – jediného človeka, ktorý pozná tento rajón a nebojí sa miestnych gangstrov.

Návštevnosť Kina Lumière narastá

Za prvý štvrtrok malo Kino Lumière takmer o polovicu vyššiu návštevnosť ako vlani. Na projekcie prišlo spolu 22 043 divákov, kým pred rokom navštívilo kino za rovnaké obdobie 15 016 ľudí. Najnavštevovanejším filmom s počtom divákov 3 705 sa stala *Nymfomanka I* (r. Lars von Trier), ktorá do kín vstúpila začiatkom januára. Na druhej priečke skončila *Nymfomanka II* (2 249 návštevníkov), ktorá sa do distribúcie dostala o mesiac neskôr. Trojicu najnavštevovanejších filmov uzatvára autorský dokument Ladislava Kaboša *Všetky moje deti* (1 448 divákov), ktorý je zároveň divácky najúspešnejším slovenským dokumentom od roku 1993. Medzi prvých päť filmov sa dostali aj snímky *Veľká nádhera* Paola Sorrentina a *12 rokov otrokom* Steva McQueena. Zo slovenských filmov sa v prvej desiatke nachádza aj debut Jonáša Karáska *Kandidát*. Rebríček troch najnavštevovanejších slovenských filmov v Kine Lumière dotvára okrem spomínaných titulov *Všetky moje deti* a *Kandidát* ešte dokument *Pútnik slovenským časom* Martina Šulíka, ktorý sa premietal počas 21. MFF Febiofest. Návštevnosť Kina Lumière, ktoré v apríli sprístupnilo tretiu kinosálu Filmotéka, má od jeho otvorenia v septembri 2011 stúpajúcu tendenciu. Kým v roku 2012 prišlo na jeho projekcie 36 155 divákov, vlani na ne zavítalo už 52 032 návštevníkov.

► ZS

► Zuzana Sotáková a Miro Ulman

Slovenská účasť na MFF Cannes sa sústreďí na trh

Slovensko bude mať v rámci 67. MFF Cannes (14. – 25. máj) opäť zastúpenie na medzinárodnom filmovom trhu Marché du film, tradične v tandeme s Českom. Pavilón už jedenásť rokov slúži ako miesto pre zahraničných záujemcov o informácie o slovenskej audiovizíi, ale aj ako priestor pre slovenských zástupcov na prezentáciu ich tvorby a činnosti. Slovenskú účasť v pavilóne organizačne zabezpečuje Slovenský filmový ústav (SFÚ) v rámci aktivít zameraných na prezentáciu slovenskej kinematografie a audiovizíe v zahraničí, s podporou Ministerstva kultúry SR. V pavilóne sa budú prezentovať aktuálne aj pripravované slovenské filmy, základným materiálom je katalóg *Slovenské filmy/Slovak Films 13 – 14* a predstaví sa aj aktuálna *Správa o stave slovenskej audiovizíe 2013*, ktorú každoročne pripravuje slovenská kancelária MEDIA Desk (od tohto roku pod hlavičkou Creative Europe Desk Slovensko).

Na filmovom trhu sa bude konať trhová projekcia nového koprodukčného filmu *Fair Play* režisérky Andrey Sedláčkovej, prístupná pre filmových profesionálov registrovaných na Marché du film. V kolekcii pripravovaných snímok, ktoré bude prezentovať na filmovom trhu partnerské České filmové centrum, sú zaradené aj ukážky z filmov v štádiu postprodukcii – z majoritne slovenského filmu *Deti* režiséra Jara Vojteka a z česko-slovenského koprodukčného titulu *Radima Špačka Místa*.

Slovensko sa vďaka členstvu SFÚ v medzinárodnej organizácii European Film Promotion (EFP) zapojí opäť aj do projektu Producers on the Move, zameraného na prezentáciu vybraného perspektívneho producenta z každej členskej krajiny EFP a na medzinárodný networking medzi producentmi z celého sveta. Slovensko bude tento rok zastupovať producent Mátyás Prikler za svoju spoločnosť MPhilms. Viac informácií získate na www.festival-cannes.fr, www.marchedufilm.com, www.aic.sk alebo e-mailom na cinecentre@sfu.sk.

► as

Zmeny v historických rebríčkoch

Dokument režiséra Ladislava Kaboša *Všetky moje deti* (2013), ktorého ústrednou postavou je charismatický farár Marián Kuffa, videlo za desať týždňov už 22 902 divákov. Stal sa tak najnavštevovanejším domácim dokumentom v ére samostatného Slovenska, teda od roku 1993. Odsunul na druhú priečku dlhoročného a so 17 574 divákmi zdanlivo neprekonateľného lídra *Papierové hlavy* Dušana Hanáka (1995) – strihový dokumentárny film o vzťahu občana a moci a o rôznych podobách porušovania ľudských práv v Československu v rokoch 1945 až 1989. Na treťom mieste sú k 24. aprílu 2014 *Slepé lásky* (2008) Juraja Lehotského o láske medzi nevidomými ľuďmi, ktoré videlo 13 680 divákov. Štvrtá priečka s 11 548 divákmi patrí Markovi Škopovi a jeho pohľadu na snahy starostu a kňaza o rozvoj cestovného ruchu v pomaly vymierajúcej obci *Osadné* (2009) a do prvej pätky sa prepracoval režijný debut Oľgy Záblačkej *Arcibiskup Bezák Zbohom...* o medializovanom príbehu arcibiskupa Bezáka, ktorého pápež v roku 2012 zbavil úradu bez udania dôvodu po tom, ako upozornil na rozsiahle finančné machinácie s cirkevným majetkom. Film videlo za šesť týždňov od premiéry už 10 874 divákov.

► miro

Kiná využívajú aj technológiu E-Cinema

V roku 2013 otvoril Audiovizuálny fond nový podprogram, v ktorom môžu žiadatelia získať dotáciu na modernizáciu kina finančne menej náročnou digitálnou technológiou E-cinema HD. Vďaka tomu bolo podporených ďalších 15 žiadostí súvisiacich s digitalizáciou sumou 192 500 eur, a to v kinách Múzeum SNP Banská Bystrica, Dom kultúry Bošany, A4 Bratislava, Kinematograf Bratislava, Diamant Dudince, Poľana Hriňová, Akropola Kremnica, FK a kino Mestská scéna Martin, Tatra Nitra, Ostražica Nižná, Nováky Nováky, Osвета Očová, Jašík Turzovka, Tatra Vráble a letné kino Vranov nad Topľou. K 133 sálam v 63 kinách digitalizovaným technológiou D-cinema tak pribudli ďalšie, ktoré by mali „prežiť“ koniec 35 mm kópií.

► miro

Udeľovanie Igricov bude až v septembri

Udeľovanie cien Igricov sa uskutoční neskôr, ako sa pôvodne plánovalo. Vyhlásenie výsledkov 25. ročníka ocenení sa presunulo z 28. mája na 25. september 2014. Pri obhajobe projektu v Audiovizuálnom fonde komisia konštatovala, že májové udeľovanie Igricov by sa uskutočnilo len krátko po odovzdávaní cien Slnko v sieti s termínom 26. apríl. Preto došlo k dohode o presune vyhlásenia výsledkov súťaže Igric 2014.

► švr

Nová dráma aj s maďarskými filmami

Slovenské a zahraničné divadelné umenie súčasnosti sa tento mesiac stretne na festivale Nová dráma, ktorý v dňoch 12. až 17. mája uvedie v bratislavských divadlách a kultúrnych priestoroch deväť súťažných inscenácií. Jubilejný 10. ročník festivalu predstaví aj maďarské projekty, ktoré budú zastúpené v programovej sekcii Focus Maďarsko. A z maďarskej produkcie je aj filmová dráma *Je to iba vietor* režiséra Benedeka Fliegaufa, ktorá sa bude v rámci festivalu premietiť 13. mája v Kine Lumière. Snímka vychádza zo skutočných udalostí a sleduje rómsku rodinu žijúcu na okraji malého mesta, ktorú spaľuje napätie spôsobené vražednými útokmi. Film *Je to iba vietor* získal okrem iných ocenení aj Veľkú cenu poroty na MFF Berlina. Projekcia ďalšieho maďarského filmu *Projekt Frankenstein* sa v Kine Lumière uskutoční 15. mája. Nakrútil ho režisér Kornél Mundruczó, tvorca divadelnej inscenácie *Demencia*, ktorá sa na festivale Nová dráma predstaví v ten istý deň.

► zs

Úniu slovenských televíznych tvorcov vedie Horňák

V marci tohto roku sa stal predsedom Únie slovenských televíznych tvorcov (ÚSTT) režisér Vido Horňák. Ako uviedol, hlavným podujatím, ktoré ÚSTT reprezentuje navonok, je udeľovanie výročných cien za audiovizíu Igric – tieto ocenenia ÚSTT

vyhlasuje spolu so Slovenským filmovým zväzom a Literárnym fondom. „*Funkčné obdobie predsedu únie trvá štyri roky a počas nich sa dá urobiť pomerne veľa. Okrem iného by sme chceli metodicky chystať rôzne semináre o tvorbe na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU,*“ načrtol ďalšie plány Vido Horňák, ktorý patrí k popredným televíznym režisérom – nakrútil tituly *S Rozárkou*, *Čierne ovce*, *Buddenbrookovci*, *Pani Heléne*, *Sesternica Beta* a iné.

► zs

Katedra audiovizuálnych štúdií pozýva na prijímačky

Prijímacie pohovory na bakalársky stupeň Katedry audiovizuálnych štúdií Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v programe Umelecká kritika a audiovizuálne štúdiá sa uskutočnia 9. – 10. júna 2014. Program sa študuje ako trojročný bakalársky denný s možnosťou nadväzujúceho dvojročného magisterského programu. Prihlášky je možné podávať do 9. mája 2014. Prospekty na pohovory sa nachádzajú na adrese: <http://fff.vsmu.sk/node/8986>, informácie o pedagógoch, predmetoch a projektoch katedry na <http://kas.vsmu.sk>.

Katedra audiovizuálnych štúdií ponúka talentovaným záujemcom filmovo-teoretické vzdelanie, v ktorom sa kombinuje zázemie úspešnej slovenskej umeleckej inštitúcie – Vysoké školy múzických umení (vlastná kinosála, moderné zvukové štúdio, strižne, ateliér) a individuálny prístup pedagógov s dlhodobou praxou. Vďaka kreditovému systému je možné vytvoriť si vlastnú podobu získavania znalostí. Základ bakalárskeho štúdia (teória a dejiny filmu od jeho vzniku až po súčasnosť) sa dá rozšíriť o semináre, na ktorých sa rozvíja analytické myslenie, zlepšujú prezentačné a štylistické zručnosti a poslucháči sa zoznámajú so základmi jednotlivých filmárskych profesií (kamera, strih, dramaturgia, zvuk). Rozvíjať praktické schopnosti pomáha aj prax na filmových festivaloch (Cinematik, Fest Anča, MFF Bratislava, Art Film Fest...), v redakciách a kinematografických inštitúciách. V rámci programu Erasmus je možné časť štúdia stráviť na partnerských univerzitách v zahraničí. Úspešní absolventi sa uplatňujú vo výskumných, žurnalistických, organizátorských či programovo-dramaturgických povolaniach vo filmovej oblasti.

► kas

Kým sa skončí táto noc • FOTO: fotoarchív SFÚ/M. Skoumalová

Staré, dobré a ako nové

► Daniel Bernát

Distribúcia a uvádzanie filmov v kinách prechádza v posledných rokoch zásadnými zmenami, ktoré súvisia s digitalizáciou a so zánikom šírenia snímok prostredníctvom 35 mm kópií. Na tento trend reaguje aj Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý vytvára katalóg digitálne reštaurovaných filmov dostupných na DCP nosičoch. Domáce i zahraničné publikum tak môže vidieť aj staršie slovenské snímky vo vysokej kvalite.

V uplynulých dvoch rokoch sa v rámci SFÚ dostalo na zoznam reštaurovaných filmov na DCP nosičoch 23 celovečerných titulov a jedno pásmo animovaných filmov pre deti. Vybrané snímky reprezentujú rozsiahle časové obdobie od konca päťdesiatych rokov až po začiatok deväťdesiatych. Najstarším filmom tejto kolekcie je *Kapitán Dabač* (1959) v réžii Paľa Bielika, ktorý postavil do centra príbehu z obdobia druhej svetovej vojny a Slovenského národného povstania výrazného individualistického hrdinu – sklamaného, vnútorne nepokojného a svojhlavého človeka, s ktorým sa ťažko vychádza. Bielik urobil dobre, keď hlavnú úlohu zveril Ladislavovi Chudíkovi, stvárnenie kapitána Vlada Dabača je dodnes označované za jednu z jeho najlepších hereckých interpretácií. A hoci filmom prezentovaný individualizmus nebol po chuti dobovej kritike, diváci chodili na *Kapitána Dabača* hojne.

Najmladším z kolekcie filmov SFÚ na DCP nosičoch je celovečerný debut režiséra Martina Šulíka. V období medzi jeho *Nehou* (1991) a Bielikovým *Dabačom* sa pritom veľa odohralo – v kinematografii i mimo nej, hoci dianie „tam vonku“ sa, prirodzene, odrážalo aj na/vo filmoch. V šesťdesiatych ro-

koch mali pozoruhodný cveng, napriek tomu a práve preto, že nevznikali v slobodných podmienkach. Túto dekádu v kolekcii reprezentuje viacero titulov. Z jej začiatku sú to najmä snímky *Pieseň o sivom holubovi* (r. Stanislav Barabáš, 1961), *Boxer a smrť* (r. Peter Solan, 1962) – obe sa odohrávajú počas druhej svetovej vojny – a *Slnko v sieti* (r. Štefan Uher, 1962). Podobne, ako je Chudík vydvihovaný za herecké stvárnenie Dabača, vyslúžil si uznanie aj Štefan Kvietik v hlavnej úlohe Solanovej psychologickej drámy z koncentračného tábora, postavenej na nevšednej situácii, keď si nemecký dôstojník „pestuje“ svojho partnera na box z radov väzňov. K devízam Barabášovho rozprávania „o vojne“ zase patrí zvolená optika detského hrdinu. No a tretí spomínaný titul *Slnko v sieti* sa považuje za iniciačné dielo československej novej vlny. V digitálne zreštaurovanej verzii ho na DCP nosiči vo svetovej premiére uviedli pred dvomi rokmi na MFF Karlove Vary. Vlni takto na festivale premietli Solanovu snímku *Kým sa skončí táto noc* (1965) pri príležitosti 50. výročia SFÚ a 80. výročia narodenia scenáristu Tibora Vichtu.

Na *Slnku v sieti* spolupracoval ako pomocný reži-

sér Eduard Grečner a s jeho vlastným filmom *Drak sa vracia* (1967), ktorý je ukážkou skvelej práce s obrazom (kamera Vincent Rosinec) i hudbou (Ilja Zeljenka), sa presúvame do druhej polovice šesťdesiatych rokov. Je samozrejme, že v kolekcii filmov na DCP nosičoch musia byť zastúpené diela Juraja Jakubiska (*Kristove roky*, 1967; *Vtáčkovia, siroty a blázni*, 1969) a Dušana Hanáka (322, 1969). Richard Blech označuje prvého z nich za „vykladača svojich pestrých snov“ a druhého za „skeptického interpreta života“. Václav Macek v *Dejinách slovenskej kinematografie* píše o Jakubiskovi (a Havettovi) ako o extrovertnom karnevalovom hráčovi, u ktorého „sa svet odohráva na povrchu, na ulici“, filmy „sú akýmsi verejným a každému prístupným divadlom“ a „svet a duša sú jedno“, kým u Hanáka vidí bariéru „medzi človekom a realitou, priepasť medzi vnútorným a verejným“. Zároveň pripomína symbol zavretých dverí v jeho filmoch s dôvetkom, že „prostý fakt sa stáva tým pravdivejším, čím viac nám otvára vnútorný zrak pre svet za dverami, nie tým, čím väčší sa otvárajú samy dvere“. V každom prípade, obaja filmári sú výrazné osobnosti, takže ich diela neraz doplatili na svoju originalitu a inakosť. Jakubiska v sedemdesiatych rokoch odstavili od hranej tvorby a Hanákov druhý celovečerný film, ktorý pochádza z tohto obdobia (a je takisto dostupný na DCP nosiči) – *Obrazy starého sveta* (1972) –, dostal nadhlo zákaz premietania.

Slovenský filmový ústav poskytuje prostredníctvom DCP nosičov dobrý prehľad o Jakubiskovej tvorbe v osemdesiatych rokoch, kam patrí i jeho *Tisícročná včela* či obľúbená rozprávka *Perinbaba* (z koprodukčných filmových rozprávok tejto dekády sú k dispozícii aj dve v réžii Miloslava Luthera), a pomerne široká ponuka sa spája s filmami režiséra Štefana Uhra – okrem spomínaného *Slnka v sieti* sú to snímky *Organ* (1964), *Panna zázračnica* (1966) a *Tri dcéry* (1967).

K uvedeným titulom, ktoré sa na DCP nosiče dostali v rokoch 2012 a 2013, pribúdajú a pribudnú ďalšie v priebehu tohto roka. Jeden z nich sa napríklad premietal na nedávnom MFF Febiofest – išlo o *Slávnosť v botanickej záhrade* (1969) režiséra Ela Havettu. „Súčasťou projektu Systematická obnova audiovizuálneho dedičstva je aj jeho sprístupňovanie, preto je pre SFÚ veľmi dôležité, aby filmy, ktoré prešli obnovou, boli aj na profesionálnych nosičoch DCP (Digital Cinema Package), ktoré nahradili 35 mm kópie filmov a umožňujú premietanie v kinách s technológiou DCI (Digital Cinema Initiatives). Premietanie nášho kinematografického dedičstva je preto možné nielen v našich digitalizovaných kinách, ale hlavne na rôznych medzinárodných festivaloch, prehliadkach a retrospektívach,“ ozrejmjuje postoj Slovenského filmového ústavu jeho generálny riaditeľ Peter Dubecký. ▲

Digitálne reštaurované filmy SFÚ na DCP nosičoch

Slnko v sieti, *Boxer a smrť*, *Pieseň o sivom holubovi*, *Drak sa vracia*, 322, *Obrazy starého sveta*, *Vtáčkovia, siroty a blázni*, *Panna zázračnica*, *Tri dcéry*, *Sedím na konári a je mi dobre*, *Tisícročná včela 1*, *Tisícročná včela 2*, *Kým sa skončí táto noc*, *Kristove roky*, *Organ*, *Pehavý Max a strašidlá*, *Mahuliena, zlatá panna*, *Perinbaba*, *Kráľ Drozdia brada*, *Pásmo animovaných filmov*, *Neha*, *Signum laudis*, *Kapitán Dabač*, *Majster kat*

PLÁN NA ROK 2014: *Čert nespi*, *Štvorylka*, *Skalní v ofsajde*, *Šťastie príde v nedeľu*, *Rodná zem*, *Dialóg 20 40 60*, *Dáždnik svätého Petra*, *Slávnosť v botanickej záhrade*, *Štyridsaťštyri*

Fond má vysokú transparentnosť

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Audiovizuálny fond (AVF) má za sebou päť rokov existencie a jeho prvému riaditeľovi Martinovi Šmatlákovi sa končí funkčné obdobie. To je príležitosť na bilancovanie, na pomenovanie úspechov, problémov a výziev spojených s podporou slovenskej kinematografie. Voľba nového riaditeľa AVF sa mala uskutočniť 29. apríla, po uzávierke májového čísla Film.sk, a Martin Šmatlák sa o túto pozíciu opätovne uchádzal.

V roku 2009 ste boli jediným kandidátom na post riaditeľa. Bol to dôkaz toho, že fond bude zo začiatku horúcou pôdou s neistým osudom?

– Nevidím žiadny rozumný dôvod na takúto hypotézu. Jednoducho sa nikto iný neprihlásil. Jediným kandidátom na funkciu riaditeľa som aj teraz – po piatich rokoch fungovania fondu, keď už nemožno vraviť o jeho neistom osude. Beriem to ako fakt a nezamýšľam sa nad jeho možnými či fiktívnymi súvislosťami.

Pri nástupe do funkcie ste prízvukovali svoju ochotu diskutovať s tvorcami o všetkých problémoch vo fungovaní fondu. Čo bolo najčastejším predmetom diskusií v začiatkoch fondu a s čím prichádzajú tvorcovia dnes?

– V prvom roku sa najviac diskutovalo o otázke konfliktu záujmov členov orgánov fondu – najmä rady a odborných komisií. Ukázalo sa, že dôležitejšie než systémové riešenie tejto otázky je jej uplatnenie v praxi tými ľuďmi, ktorých sa priamo týka. Je to totiž spoločensky citlivá otázka a nemá univerzálne riešenia, ale len akceptovateľné uplatnenie v konkrétnom prostredí a čase. Fond však preukázal, že je schopný reagovať na podnety z audiovizuálneho prostredia a v prípade potreby aj operatívne prehodnotiť pravidlá svojho fungovania. V tradične autoritatívnej inštitúcii „štátneho“ typu by také niečo asi nebolo možné. Preto aj intenzívne diskusie v prvých dvoch rokoch fungovania fondu ukázali, že je to otvorený a funkčný organizmus, ktorý je schopný úspešne riešiť aj citlivé témy svojho pôsobenia. Dnes sa azda najviac diskutuje o činnosti odborných komisií fondu, ktoré sú kľúčové pre praktický výkon jeho podpornej činnosti. V selektívnom dotačnom mechanizme totiž vždy musí byť niekto, kto rozhodne o výbere podporených a nepodporených projektov. A zákonite bude existovať aj nemalý počet nepodporených projektov, teda aj prirodzene nespokojných žiadateľov. Za dôležité však považujem, že k vyše 1 200 nepodporeným projektom sme za štyri roky dostali iba necelé dve desiatky oficiálnych podnetov na činnosť odborných komisií, čo je približne jedno percento. A všetky tieto podnety sme aj riadne preverili. Napriek tomu som presvedčený, že podmienky aj výkon činnosti odborných komisií majú byť predmetom permanentnej diskusie a úsilia o zlepšovanie – najmä pokiaľ ide o jednoznačnosť kritérií, transparentnosť hodnotenia a odbornosť vý-

stupov. V takomto selektívnom procese bude vždy dôležitý ľudský faktor a nie každý odborník z praxe je aj dobrým posudzovateľom, ktorý vie svoje hodnotenie predloženej žiadosti i primerane zdôvodniť. Myslím si, že počas štyroch rokov riadneho fungovania fondu sa už vyprofilovalo dost členov odborných komisií, ktorí vedia túto prácu robiť dobre a zodpovedne. Fond sa preto zamýšľa nad tým, ako naďalej zlepšovať podmienky a systém ich práce.

S akými problémami sa dnes AVF stretáva najviac? Existujú v rámci tunajšieho fondu oblasti, ktoré sú podľa vás v porovnaní s okolitými krajinami nastavené nadštandardne?

– Jednoznačne nadštandardná je transparentnosť fondu a jeho otvorenosť voči externému prostrediu. Do istej miery výnimočná je aj šírka záberu a foriem podpornej činnosti fondu – od vývoja a produkcie filmov pre kiná aj audiovizuálnych diel pre televíziu cez podporu distribúcie, prezentácie, festivalov, vzdelávania, školských filmov, výskumu, edičných aktivít až po podporu kín a technológií v audiovizii. Takto univerzálne nastavené spektrum podporných aktivít má len málokto iný fond. Šťasti „nadpriemerný“ je aj limit 5 percent príjmov, ktorý môže fond použiť na svoju prevádzku. Zvyčajne môžu fondy s porovnateľným objemom príjmov použiť na svoju prevádzku viac finančných prostriedkov. Za dôležité však považujem, že Slovensko sa počas doterajšieho fungovania fondu dostalo vo viacerých ukazovateľoch na úroveň štandardnej európskej krajiny. Témou ďalších diskusií by preto mali byť podmienky dlhodobého udržateľného rozvoja slovenskej audiovizie aj s aktívnou účasťou jednotlivých zúčastnených subjektov.

Aké udalosti v histórii AVF považujete za kľúčové? V pozitívnom i negatívnom zmysle – udalosti otvárajúce otázky, ktoré bolo nutné promptne riešiť?

– Za kľúčové považujem samotné zriadenie fondu, pretože napriek viacerým skeptickým postojom sa ukázalo, že je naozaj pozitívnym riešením na zabezpečenie rozvoja slovenskej audiovizie aj s preukázateľnými výsledkami. Zložité bolo obdobie, keď sa v niektorých politických aj profesionálnych kruhoch celkom vážne diskutovalo o zrušení fondu alebo o jeho premene na „štátny produkčný dom“, čo v našom kontexte nepovažujem za šťastné riešenie. Ale som rád, že za tých päť rokov sme všetky kľúčové otázky fungovania fondu boli schopní po-

zitivne vyriešiť. Trochu ma mrzí, že mnohé preukázateľné výsledky fondu sa často berú ako samozrejmosť, ktorá v médiách či v odborných kruhoch ani nestojí za zmienku, kým z čiastkových problémov sa neraz robí priam princíp fungovania fondu.

V akom vzťahu k fondu bolo na začiatku ministerstvo kultúry a akým vývojom tento vzťah prechádzal?

– Ministerstvo kultúry reprezentuje najväčšieho prispievateľa do fondu, ktorým je štátny rozpočet. Pozícia ministerstva voči fondu je určená zákonom. Ak teda máte na mysli vzťahy s jednotlivými ministrami či s ďalšími ľuďmi z ministerstva, tak tieto vzťahy boli zväčša korektné aj konštruktívne, bez výraznejších prejavov priameho zasahovania ministerstva do samosprávneho riadenia fondu. Kým pre prístup ministra Maďariča k fondu je od začiatku príznačný vzájomný rešpekt a dôkladná znalosť audiovizuálnej problematiky, minister Krajcer staval skôr na autoritatívnejších riešeniach a na mediálne „fotogenických“ témach. Ak však hovoríme o koexistencii alebo o potrebnej spolupráci politickej sféry a odborného prostredia, som presvedčený, že v tom je fond od začiatku nastavený korektné a aj vďaka dosiahnutým výsledkom si zachováva prirodzenú mieru autonómnosti. Za dôležitý považujem aj veľmi konštruktívny vzťah medzi fondom a ministerstvom financií, ktorý sa prejavil nielen v metodickej pomoci ministerstva a v hľadaní riešení vo vzťahu k štátnemu rozpočtu pri vzniku fondu, ale aj v zabezpečení notifikácie schémy štátnej pomoci Európskej komisii a v diskusiách o novele zákona o fonde. Myslím si preto, že fond je dnes aj pre štátnu správu rešpektovateľným partnerom; často sa spomína ako pozitívny príklad verejnoprávnej inštitúcie s viacdrogovým financovaním a so samosprávnym riadením.

Ako sa fondu darí vyrovnávať s problémom nedokončených projektov? Bude napríklad možné vymáhať časť pridelených financií späť, ak sa práca na projekte nikam neposúva?

– Systém podrobne definovaných vecných výstupov je vo fonde principiálne nastavený tak, že ak prijímateľ neodovzdá to, na čo sa zmluvou zaviazal, musí vrátiť celú dotáciu. Z hľadiska preventívnej kontroly zo strany fondu je výhodný aj princíp postupného vyplácania dotácie, keď hlavnú časť financií fond vyplatí prijímateľovi až po tom, keď

prijímateľ preukáže zabezpečenie projektu najmenej vo výške 60 percent rozpočtu. Pri časovo náročnejších projektoch je vhodné aj poskytovanie dotácií na jednotlivé fázy realizácie vrátane priebežného vyúčtovania a zhodnotenia realizácie takéhoto projektu. Na rozdiel od predchádzajúceho systému ministerstva kultúry, v ktorom išla na produkciu nedokončených alebo ani nezačatých (!) filmových projektov za desať rokov v súčte takmer polovica priemernej ročnej disponibilnej sumy, fond vie tento problém riešiť. Pri viacerých problematických projektoch preto žiadatelia radšej vrátili všetky peniaze alebo ani nezačali čerpať dotáciu z fondu, aby projekt rozpracovali a nedokončili. Otázka nedokončených projektov je však podľa mňa väčšmi o zodpovednosti producentov než o sankciách zo strany fondu. Preto je obojstranne užitočnejšie využívať funkčné preventívne mechanizmy, ktoré fond uplatňuje.

Obdobie posledných rokov bolo zamerané najmä na digitalizáciu kín. S akým efektom? Spočiatku sa totiž zdalo, že podpora digitalizácie prichádza neskoro a v objeme, ktorý kinám nebude postačovať.

– Digitalizácia kín je jedným z veľmi dobrých príkladov pozitívneho pôsobenia fondu. Pred jeho vznikom sa štát kinám celé desaťročia vôbec nevenoval, pretože patrili do pôsobnosti miestnej samosprávy. Tam naďalej patrí aj väčšina jednosálových kín, ktorých sa problém digitalizácie bytostne týkal. Kým pred dvomi rokmi sme na stretnutí kinárov hovorili o problémoch a pred rokom o riešeniach, tak dnes môžeme spoločne rekapitulovať výsledky. Postoj fondu aj ministerstva kultúry bol v tejto veci konštruktívny, operatívny a založený na systémovom riešení – od podrobného terénneho prieskumu cez vytvorenie osobitných podporných nástrojov, vypracovanie stratégie a jej schválenie vládou až po finančné zabezpečenie vrátane mimoriadnych dotácií z ministerstva či z rezervy predsedu vlády. Počet 67 podporených projektov a vyše 1,8 milióna eur z fondu pre kiná jednoznačne znamenajú záchranu siete jednosálových kín na Slovensku a vytvorenie predpokladov na jej ďalší rozvoj. Fond v podpore kín pokračuje a na základe priamych stretnutí a rozhovorov som presvedčený, že tí kinári, ktorí pochopili situáciu a sami sa aktívne zapojili do jej riešenia, dnes vnímajú fond ako dobrého partnera.

■ FOTO: Miro Nôta

Aké dôležité výzvy čakajú fond v nasledujúcom období a ako sa bude pracovať s novým programom podpory audiovizuálneho priemyslu?

– Nový podporný program je momentálne v štádiu pripravovania Európskou komisiou a zároveň sa pripravuje vyhláška ministerstva kultúry ako vykonávací predpis k novele zákona. Viaceré detaily dôležité pre fungovanie tohto programu preto ešte čakajú na svoju definitívnu podobu. Fond je pripravený administratívne zabezpečiť flexibilný systém poskytovania podpory v tomto programe a zabezpečiť jeho prezentáciu aj poradenstvo pre záujemcov. Dôležité však bude, ako sa na jednej strane ujmú tejto možnosti producenti a na druhej strane ako sa podarí zabezpečiť pre tento systém osobitné finančné zdroje zo štátneho rozpočtu. Pretože od začiatku bolo našou podmienkou, aby uplatnením nového podporného programu neboli ohrozené doterajšie podporné programy fondu a aby sa tieto mechanizmy „nemiešali“ ani svojím zameraním, ani financiami na ich zabezpečenie.

AVF vznikol aj s ambíciou zaručovať kontinuitu domácej kinematografie. Aké ďalšie ambície má teraz?

– Hlavná ambícia by mala byť podľa mňa rovnaká ako doteraz – aktívne prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju slovenskej audiovizie a k vytváraniu kultúrnych aj ekonomických hodnôt v nej. Bolo by dobré, keby sa nám podarilo so všetkými zúčastnenými subjektmi podarilo dať tejto ambícii okrem čiastkových riešení v každodennom živote fondu aj širší strategický rámec v podobe konkrétnych a najmä dosiahnuteľných rozvojových zámerov a cieľov, ktoré nezostanú len na papieri, ale stanú sa spoločnou „cestovnou mapou“ celého audiovizuálneho prostredia na Slovensku. Myslím si, že vzhľadom na doterajšie výsledky si to naozaj zaslúži. ▲

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Slovenská distribúcia v roku 2013: rekordné tržby

► Miro Ulman

V roku 1993 prišlo do slovenských kín takmer 9 miliónov divákov, ale tržby dosiahli len 5,58 milióna eur. Priemerná cena vstupenky bola totiž len 18,86 Sk, teda dnešných 63 centov. O dvadsať rokov neskôr síce klesla návštevnosť na 3 725 709 divákov, ale i tak bola tretia najvyššia od roku 1998 (vyššia bola len v rokoch 2009 a 2010) a v porovnaní s rokom 2012, keď prišlo do kín 3 436 269 divákov, vzrástla o 8,42 percenta.

Najviac ľudí prišlo do slovenských kín počas augusta, keď mali premiéru *Šmolkovia 2 3D*, a, naopak, najslabší bol mesiac apríl. Potešiteľné je, že Slovensko bolo jednou z ôsmich krajín Európskej únie (EÚ), ktoré zaznamenali medziročný nárast počtu divákov. Celkovo totiž návštevnosť v kinách EÚ v roku 2013 klesla o 4,1 percenta. Na slovenskom náraste mal svoj podiel i nárast počtu predstavení o 8,17 percenta na 124 827, čo je historicky najvyšší počet v ére samostatnosti. V roku 1993 ich bolo 109 153, ale na prelome tisícročia klesol ich počet takmer na 50 000. Mierne stúpila i priemerná návštevnosť na predstavenie z 29,91 diváka v roku 2012 na 29,98 v roku 2013. V tomto smere sú však časy, keď bolo na predstavení v priemere 81,71 diváka (1993), už nenávratne preč. Potešiteľné je, že po digitalizácii jednosálových kín sa do nich vracajú diváci a priemerná návštevnosť na predstavenie tam vlani bola až 42,17 diváka. Zvýšil sa aj ich podiel na celkovej návštevnosti (približne 17 percent) a na tržbách (asi 13 percent), a keďže diváci zaplatili za vstupenku do jednosálového kina v priemere len 3,41 eura, priemerná cena vstupenky na Slovensku po prvý raz od roku 2005 medziročne klesla z 5,11 eura v roku 2012 na 5,10 eura. Dosiahnuté hrubé tržby však boli aj tak rekordné a po prvý raz prekročili hranicu 19 miliónov eur (19 002 121,30 eura), čo je najvyššia suma v ére samostatnej Slovenskej repub-

liky a medziročný nárast o 8,29 percenta.

Keď sme vlani písali, že rok 2013 stúbuje rekordný počet premiér slovenských a koprodukčných filmov, nemýlili sme sa – bolo ich 52. Z toho bolo 23 dlhometrážnych (15 hraných a 8 dokumentárnych), 5 pásiem s 27 krátkometrážnymi projektmi a dve snímky ako predfilmy. Najúspešnejší z nich bol *Kandidát*. S 80 234 divákmi bol jedenástym najnavštevovanejším filmom roku a stal sa i siedmym najnavštevovanejším domácim titulom v ére samostatnosti. Z minoritných koprodukcí sa najviac darilo adaptácii novely Arnošta Lustiga *Colette*, ktorú videlo 17 279 divákov. (Prehľad premiérových slovenských a koprodukčných filmov a ich výsledky sme uverejnili vo *Film.sk* 2/2014.)

Všetky slovenské filmy vrátane minoritných koprodukcí videlo vlani 163 591 divákov, čo je 4,39-percentný podiel na celkovej návštevnosti. Podiel čísto slovenských filmov a majoritných koprodukcí bol 3,45 percenta a na tieto snímky prišlo 128 691 divákov. Na porovnanie, najvyšší podiel domácej produkcie na návštevnosti kín v krajinách EÚ bol podľa predbežných výsledkov za rok 2013 vo Francúzsku (33,3 percenta) a menší než u nás bol len v Bulharsku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a na Cypre. Mimoriadne postavenie má spomedzi nečlenov EÚ Turecko, kde návštevnosť domácej produkcie dosiahla neuveriteľných 58 percent.

Keď sme vlani písali o 225 premiérach v slovenských kinách ako o historicky najväčšom počte novínok od roku 1945, nemohli sme tušiť, že rok 2013 priniesie nárast o 46 titulov. Teda takmer o 21 percent. Medzi 271 novinkami v slovenských kinách boli 3 obnovené premiéry a 5 pásiem. Veľký nárast bol čiastočne spôsobený aj tým, že dokumentárna séria *Príbeh filmu: Odysea* bola vykazovaná ako 15 samostatných filmov. Snímky uviedlo do kín trinásť distribučných spoločností. V marci 2013 medzi ne pribudla spoločnosť Barracuda Movie, s. r. o., ktorá na Slovensku zastupuje americké štúdio 20th Century Fox International, Dream Works Animation, Paramount a Universal. Distribútori uviedli filmy z 38 krajín. Najviac ich bolo z USA (109), na druhej priečke je Francúzsko (31) a tretie Česko s 19 novinkami. Celkovo sa vlani v slovenských kinách premietalo 603 titulov. Najviac premiér mala spoločnosť Film Europe (57, z toho 15 dielov projektu *Príbeh filmu: Odysea*), nasledovali Continental film (48) a Asociácia slovenských filmových klubov (38).

Z pohľadu dosiahnutých výsledkov sa najúspešnejšou distribučnou spoločnosťou roku 2013 stal Continental film, ktorý mal 25,19-percentný podiel na počte divákov a 26,39-percentný podiel na hrubých tržbách. Do kín uviedol desať filmov spoločnosti Warner Bros., ktorá sa stala najúspešnejšou medzi veľkými hollywoodskými štúdiami i nezávislými spoločnosťami na Slovensku. Jej 10 filmov videlo 642 000 divákov a hrubé tržby boli 3,5 milióna eur. Dva z nich – *Hobit: Smaugova pustatina* a *Vo štvorici po opici 3* – boli medzi trojicou najnavštevovanejších filmov roku. Tieto tituly mali v roku 2013 najlepšie otváracie víkendy, keď film *Hobit: Smaugova pustatina* videlo za prvý víkend v kinách 46 580 divákov a na premiéru *Vo štvorici po opici 3* ich bolo zvedavých 46 359. Celkové hrubé tržby Continental filmu presiahli hranicu 5 miliónov eur. Druhá priečka patrí novej spoločnosti Barracuda Movie (21,02 percenta/21,41 percenta), ktorá mala v TOP 10 2013 animované filmy *Ja, zloduch 2*, *Krúdocvi* a *Turbo*. Tretí skončil Saturn Entertainment (16,06 percenta/16,85 percenta), ktorý distribuoval najmä filmy Buena Vista International a v TOP 10 mal českú komédiu *Babovřesky* a animované snímky *Ladové kráľovstvo* a *Príšerky: Univerzita*. Dlhoročný líder na trhu Tatrafilm, respektíve Bontonfilm, ktorý v auguste 2012 prevzal distribúciu jeho filmov, skončil po vzniku spo-

TOP 10 SLOVENSKO

(1. 1. – 31. 12. 2013)

POČET DIVÁKOV

1. <i>Šmolkovia 2 3D</i>	140 822
2. <i>Hobit: Smaugova pustatina</i>	119 457
3. <i>Vo štvorici po opici 3</i>	117 223
4. <i>Babovřesky</i>	109 143
5. <i>Ja, zloduch 2</i>	101 198
6. <i>Ladové kráľovstvo</i>	95 467
7. <i>Príšerky: Univerzita</i>	87 358
8. <i>Krúdocvi</i>	84 041
9. <i>My sme Millerovci</i>	83 081
10. <i>Turbo</i>	81 607

zdroj: Únia filmových distribútorov SR

ločnosti Barracuda Movie až piaty a v súčasnosti v kinách zastupuje napríklad štúdiá Lions Gate, Summit, Focus a Hanway a uvádza filmy nezávislých producentov.

Najnavštevovanejším filmom roku 2013 boli *Šmolkovia 2 3D* so 140 822 divákmi (v roku 2012 bola prvá *Doba ladová 4: Zem v pohybe* s 244 567 divákmi). Filmu *Hobit: Smaugova pustatina* stačili na druhú priečku necelé tri týždne v kinách. Vlani bolo k dispozícii aj na 35 mm kópiách už len 14 premiérových titulov (61 v roku 2012) – z toho tri slovenské: *Ďakujem, dobre*, *Môj pes Killer* a *Zázrak*.

Vo výsledkoch za rok 2013 nie je započítaná návštevnosť na projekciách projektu Bažant Kinematograf, ktorý vlani premietal z dvoch profesionálne upravených autobusov Škoda RTO vybavených 35 mm premietačkou v 36 slovenských mestách a na filmových a hudobných festivaloch (spolu 56 100 divákov), na festivalových projekciách nedistribučných titulov a takisto návštevnosť čoraz populárnejšieho alternatívneho obsahu (záznamy oper, baletu, divadelných predstavení, koncertov, športové prenosy...).

Na základe uvedených faktov môžeme konštatovať, že domácej tvorbe sa postupne darí získať naspäť stratenú dôveru publika a distribútorom prinášať komerčne i umelecky príťažlivé tituly, ktoré i v čase pretrvávajúcej ekonomickej krízy a neustále sa zlepšujúcich podmienok na sledovanie filmov v pohodlí domova dokážu do kín prilákať stále dosť divákov. Je však na zváženie, či počet premiér nie je zbytočne vysoký, pretože nedáva dostatok priestoru na dôkladnú propagáciu jednotlivých titulov a problém je aj s ich nasadením do kín. ▲

Neutešený obraz situácie

► Eva Vženteková (filmová teoretička a publicistka)

Film *Slovensko 2.0* tvorí desať štúdií kvalitných filmárov, ktorí sa poctivým, zodpovedným prístupom odmenili producentom snímky Mátyásovi Priklerovi a Zore Jaurovej za udelenie plnej tvorivej slobody.

Sú dve základné východiská k tvorbe celku pozostávajúceho z kratších útvarov rozličných autorských pozícií a naturelov. Prvý prístup predstavuje pelotón, prenechávajúci jednotlivým účastníkom zvrchovanosť, pri druhom ide o tím, ktorého členovia podriaďujú svoju individualitu výslednému súzvuku. Príkladom toho druhého sú *Zamatoví teroristi* (2013), tematicky originálny opus troch režisérov zložený z troch portrétov, ale s jednoliatou finálnou štylistikou a výpoveďou. Prvý prístup reprezentujú pásma krátkych filmov, predstavujúce napríklad študentskú produkciu či filmy, ktoré sú svojou minútážou v kinách inak nedostupné (*Kobylky*, 2013; *Pásmo krátkych filmov/Slovak Shorts*, 2013). Dramaturgia filmu *Slovensko 2.0* sa viac, ako by bolo žiaduce, primkyňa k tomuto typu kolekcie, pričom podľa všetkého dúfala vo výsledný synergický efekt. Ten sa však dostavil len v úzkom, takpovediac rodinnom filmárskom kruhu, ktorý miesto úvah nad témou, akých bolo dvadsať rokov samostatného Slovenska a čo prinieslo dnešku, viac obnovuje autorský prístup k téme, kontinuitu

a porovnávanie režijných rukopisov či generačných vzťahov. Správu o krajine tak nahradila správa o autoroch s krajinou spätých, čo je nakoniec takisto určitou správou o „stave vecí“, obrazom spoločstva. V historicko-spoločenskej analógii táto správa odzrkadľuje charakter krajiny zaisťujúcej suverenity, ale nie obsažnosť, kladnú profiláciu, aktivizáciu vnútra. Absencia autentického, integrujúceho líderstva (nielen v zmysle personálnom) našej sociálno-politickej existencie sa teda prevetila aj do povahy snímky. Jej numerické (10×10) a tematicky panoramatické zadanie bolo príliš málo viazané na to, aby iniciovalo súdržnú kolektívnu výpoveď, aj keď to asi ani nebolo cieľom, lebo už výber rôznorodých režisérskych osobností svedčí o tom, že producenti zrejme rátať s dominanciou mozaikovitosti celku. Nezamýšľali predstaviť alternatívny či generačný pohľad (ako sa o to napríklad na konci totality snažil rovnako poviedkový *Iba deň*, 1988) alebo novú víziu ani aktivovať nový výraz. Film *Slovensko 2.0* nie je polyfóniou, ale monologizáciou riasenou umiestnením častí v celku. Prak-

ticky nulová koncepcná supervízia sa tak stala sprostredkovateľom a splnomocnencom tvorivej slobody jednotlivých autorských konceptov, čo je zásadným výrazovým prvkom pásma, jeho vitalitou ako celku. Intenzívnu, priebojnú dramaturgiu nahradila pevná dôvera k realizátorom, čo ich podnietilo ku koncentrovaným výkonom, určujúcim samopohyb výsledného diela.

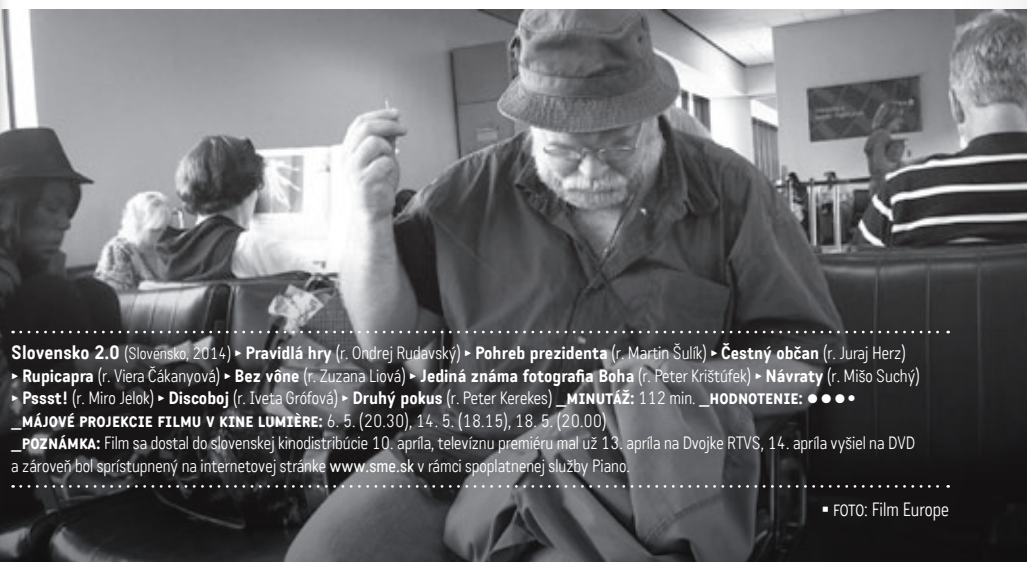
Pásmo pozostáva z jedného animovaného filmu (*Pravidlá hry*), štyroch hraných (*Čestný občan*, *Pohreb prezidenta*, *Bez vône*, *Jediná známa fotografia Boha*), dvoch dokumentov (*Návraty*, *Druhý pokus*) a troch hranične aranžovaných dokumentov (*Discoboj*, *Rupicapra*, *Pssst!*). Ich zjednocujúci ráz negatívnych pohľadov či perspektív Slovenska vyhodnocujeme ako potrebné pozitívum, najmä keď takmer všetky časti definuje humorný podtón vyžadanej štátoreflexie vrátane ironie až sebaíronie (Juraj Herz, Martin Šulík, Peter Krištúfek, Viera Čákanyová, Peter Kerekes, Ondrej Rudavský, Miro Jelok a pichlavo vtipnou narážkou na spevácke šou aj Zuzana Liová). Úloha vyprofilovať tému, vytvarovať nápad v rámci desaťminútovej kvóty si nutne vyžaduje nekomplikovaný dej a jednoduchšiu stavbu, vyzýva získať si diváka pointou, vtipom či hravosťou (v prípade tohto filmu). Výrazné generačné a skúsenostné rozdiely jednotlivých tvorcov

(J. Herz, M. Šulík, Mišo Suchý oproti V. Čákanyovej a M. Jelokovi) sa prejavili v miere ich formotvornej zručnosti a istoty výrazu. Tí starší majú „experimentátorstvo“ pod kontrolou, mladší experimentovanie či netradičné prístupy objavujú, ich prostredníctvom hľadajú iné naplnenie témy a odlišnú optiku. Výborné ústredné motivačné nápady jednotlivých vstupov (u M. Šulíka, J. Herza, Z. Liovej a osobitne u P. Kerekesa a V. Čákanyovej) udržali v žánrovej a štylistickej zovretosti predovšetkým filmy *Čestný občan* a *Druhý pokus*. Žánrovo a realizačne rovnako vyvážené boli aj snímky *Discoboj*, *Návraty* a *Jediná známa fotografia Boha*, ktorej anekdotický záver – na rozdiel od podobne finalizovaného, ale noblesne realizovaného *Čestného občana* – dielko trochu znehodnotil. Dve metaforizované, koncepcne kvalitné a dobre pointované dielka zas poškodil v prvom prípade ťažko čitateľný záverečný obraz i trochu mätúci naratívny posun od sociálnej frašky k absurdite (*Pohreb prezidenta*), v druhom prípade – vzhľadom na mimoriadne pôsobivý rozbeh filmu – realizačne nie dostatočne zvládnutý záver, akokoľvek situačne a významovo silný (*Bez vône*). Najviac si Slovensko zosobnili dvaja exulanti (J. Herz a M. Suchý) – zadanú tému u nich spredmetnil domov, na ktorý sa viažu spomienky, a určujúce postavenie rodiny, rodičov. Herz v *Čest-*

nom občanovi využil paralelu udelenej pocty so satirickým sebaodhalením a vystavením súdu s inkvizítnym koloritom; otec sa tu zjavuje ako obraz „večnej“, spoľahlivej ochrany. Režisér v tomto seba-portréte prekvapil aj výborným stvárnením hlavnej úlohy, na čo sme v generačne príbuzných hercov Emílie Vášáryovej a Milana Lasicu (*Jediná známa fotografia Boha*) už zvyknutí. Najviac citové boli *Návraty* M. Suchého, intímny rodinný autoportrét komponovaný s ústrojným civilizmom a rovnako ako Herzova snímka s istotou autorskej zrelosti a hĺbkou gesta. Sympaticky sociálne naliehavá a štýlovo svojbytná je Z. Liová (*Bez vône*) spolu s rovnako štýlovou, až uhrančivou Ivetou Grófovou (*Discoboj*), ktorá s nevídanou, i keď miestami trochu neprehľadnou autenticitou vstupuje do sociálneho podsvetia. Obe pokračujú v profilácii svojho rukopisu predstaveného v celovečernom debute (*Dom*, 2011; *Až do mesta Aš*, 2012). Sociálno-politický akcent (nedostatočné zdravotnícke služby) má aj *Pohreb prezidenta*, ale viac v metaforickej polohe záverečnej fázy života, prepojenej s koncom jednej éry.

Najhistorizujúcejší bol nakoniec „animátor“ O. Rudavský v razantných, ale opisne ilustračných *Pravidlách hry* (spoluscenárista Juraj Raýman) s odkazom v závere, že tvorcami histórie, ktorú bilancujeme, či prítomnosti, ktorú žijeme, sme my sami. V Rudavského ikonografickej hierarchii sa otroci-táhúni a „projektanti“ v príznačnom výklade sveta nachádzajú mimo obrazu alegorickej pyramídy. Rovnako M. Šulík v *Pohrebe prezidenta* ukazuje, že niet prítomnosti bez minulosti, a zároveň impli-

citne evokuje dejinný spoločensko-politický zlom (Husák/Havel). M. Jelok v anekdotickom závere snímky *Pssst!* tento zlom relativizuje (Gašparovič ako Husák), čo v kontexte celého pásma nie je protirečením, ale vyjadrením sa k symptómu zmeny zástupcom najmladšej generácie. Najsarkastickejším prístupom k vlastnej národnej či štátnej malosti vynulovala V. Čákanyová v Rupicapre „malicherné“ problémy polis a etnos cez nepokoreného asociálneho imigranta (údajný anarchista v baranici s červenou hviezdou uprostred!), ktorý nakoniec nachádza azyl v tatranskom kráľovstve a v spoločnosti kamzíkov. Čákanyovej narábanie s bizarným a akcelerovaním motívov sa presadilo účinnejšie ako v Jelokovom *Pssst!* s rovnako bizarnou postavou, riadne vzdialenou od hlavného prúdu. Podobnosť odvrátených, alternatívnych osamelých hrdinov u predstaviteľov mladej generácie tvorcov (*Rupicapra*, *Pssst!*) kontrastuje s postavami troch vedno starnúcich manželských párov vo vstupoch staršej generácie (*Jediná známa...*, *Pohreb prezidenta*, *Návraty*). Dvojica autor a jeho staršia príbuzná zas v Druhom pokuse tvorí komentujúcu líniu dokumentovaného činu, keď autor požiadal fínsku politickú reprezentáciu o okupáciu Slovenska. Kerekesov absurdný nápad, dovedený do konca nielen akčne, ale aj v maximálne úspornej, myslí a oku lahodiacej kompozícii, však nesie vážny hodnotový podtext, a to postoj k súčasnému stavu krajiny v podobe neutešenej bilancie našej štátno-politickej samostatnosti. Ako symbolický akcent ju v závere snímky vyhocuje aktuálna dejinná akcia okupovaného Krymu. ▲

Slovensko 2.0 (Slovensko, 2014) • *Pravidlá hry* (r. Ondrej Rudavský) • *Pohreb prezidenta* (r. Martin Šulík) • *Čestný občan* (r. Juraj Herz) • *Rupicapra* (r. Viera Čákanyová) • *Bez vône* (r. Zuzana Liová) • *Jediná známa fotografia Boha* (r. Peter Krištúfek) • *Návraty* (r. Miso Suchy) • *Pssst!* (r. Miro Jelok) • *Discoboj* (r. Ivetta Grófová) • *Druhý pokus* (r. Peter Kerekes) • **MINUTÁŽ:** 112 min. • **HODNOTENIE:** ●●●
MAJOVÉ PROJEKCIJE FILMU V KINE LUMIÈRE: 6. 5. (20.30), 14. 5. (18.15), 18. 5. (20.00)
POZNÁMKA: Film sa dostal do slovenskej kinodistribúcie 10. apríla, televíznu premiéru mal už 13. apríla na Dvojke RTVS, 14. apríla vyšiel na DVD a zároveň bol sprístupnený na internetovej stránke www.sme.sk v rámci spoplatnenej služby Piano.

• FOTO: Film Europe

• FOTO: Filmtopia

Zem, ktorá pochováva aj plodí

► Eva Šošková (doktorandka na Katedre audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU)

Predstavte si, že by niektoré učebnice dejepisu boli napísané ako báseň. Autor historik by dejiny na základe svojho výskumu otvorene interpretoval po svojom a každý študent by ich zase pri učení sa na písomku reinterpretoval, pričom pri každej interpretácii by bolo nevyhnutné zvútornenie tohto básnického textu. Študenti by sa teda neučili „objektívne dejiny“, ale by ich podobu subjektívne spoluvytvárali. Spojenie metaforických animácií a dokumentárnych častí vo filme *Felvidék – Horná zem* by mohlo byť práve takouto netypickou učebnicou dejepisu.

Vladislava Plančíková začala film *Felvidék – Horná zem* realizovať už na bakalárskom stupni štúdia na Vysokej škole múzických umení. Hoci s určitou verziou snímky absolvovala magisterské štúdium, projekt sa odvtedy ďalej vyvíjal a profiloval nie ako študentský, ale ako profesionálny film. Po šiestich rokoch vývoja je Plančíkovej debut uvádzaný na plátnach filmových klubov a s projektom mobilného kina sa chystá aj do oblastí, kde už stabilné kiná nie sú. Prečo sú pre distribúciu filmu zaujímavé práve takéto často až vidiecke oblasti?

Témou filmu *Felvidék – Horná zem* sú slovensko-maďarské vzťahy najmä v kontexte presídľovania obyvateľstva po druhej svetovej vojne. Hoci je téma vzťahu týchto národov pre našu spoločnosť podstatná a pre medziľudské vzťahy najmä v južných oblastiach určujúca, filmári po nej ne-

siahajú. Možno je to pre jej citlivosť, o ktorej sa diskutuje aj vo filme Plančíkovej. Tá pristupuje k citlivej téme s citom. Nesnaží sa o historiografickú štúdiu veľkých dejín, ale konštruuje malé súkromné dejiny rôznych účastníkov problému. Autorka a rozprávačka sa javí ako nestranná pozorovateľka a poslucháčka. Nie je na strane Slovákov ani na strane Maďarov, ale na strane „obyčajných ľudí“. Rozprávková štylizácia jej rozprávačského prejavu však nevyhnutne potrebuje nielen dobro, ale aj zlo. V tomto prípade zlo reprezentuje politika viac či menej vtelená do konkrétnych historických postáv. Zjednodušenie, že za všetko môžu tí mocní, ktorí šachujú s osudmi obyčajných ľudí, má v kontexte filmu dôležitú funkciu – umožňuje preosťriť optiku z interpretácie veľkých dejín, do istej miery takisto zjednodušujúcej, na niektoré detaily,

ktoré spoluvytvárajú celok, keďže dejiny nie sú objektívne a vždy súvisia so subjektívnymi motiváciami všetkých aktérov. Ponorením sa do vlastného subjektívneho vnímania historických udalostí a do osobných skúseností protagonistov filmu koncipuje Plančíková podľa vlastných slov „liečivý film“. Liečiť pritom treba najmä tých „obyčajných ľudí“, ktorí v sebe živia alebo sa snažia pochovať dôsledky vlastného pocitu neprávosti. Mobilné kino má byť pre nich v istom zmysle špecializovanou ambulanciou.

Vladislavy Plančíkovej sa téma presídlenia a slovensko-maďarských vzťahov bytostne dotýka. Pochádza zo zmiešaného slovensko-maďarského prostredia, v ktorom ju Slováci vnímajú ako Maďarku a Maďari ju zase považujú za Slovenku. Film *Felvidék – Horná zem* je jej osobnou cestou hľadania vlastnej identity a rodinných koreňov a súčasne plodnou konfrontáciou s osudmi iných rodín a s ich identitou. Hlavný vývojový oblúk predstavuje napĺňanie sľubu. Režisérkina babka prezradí, že keď jej mama (Plančíkovej prababka) zomierala, poprosila ju, aby jej na hrob priniesla kúsok rodnej komlóšskej zeme. V čase presídlenia po druhej svetovej vojne totiž odišli ako Slováci žijúci v maďarskej dedine Komlóš na Slovensko. Želanie kom-

lóšskej rodáčky zaznie na začiatku filmu. Na konci sa ho režisérka pokúsi naplniť za svoju babku, ktorá je slabo mobilná a sľub už splniť nevláde. Predstavenie a realizácia sľubu je rámom, v ktorom sa odohrávajú mnohé ďalšie príbehy a zamyslenia nad národnou identitou.

Tak ako sú dejiny tvorené rôznorodými osobnosťami, miestami, udalosťami, tak je konštruovaný aj film *Felvidék – Horná zem*. Na úrovni celkovej štruktúry filmu a často i na úrovni mizanscény ide o koláž.

Zhruba polovicu filmu tvoria animácie. Animácia trojrozmerných objektov rozhybava predmety, ktoré metaforicky na základe podobnosti alebo metonymicky, resp. synekdochicky na základe zámeny časti za celok označujú ľudí. Raz sú ľuďmi fazuľky, inokedy topánky, šachové figúrky alebo figuríny, prípadne v dvojrozmernej papierikovej animácii fotografie. Ľudia sú označovaní práve takým znakom, ktorý reprezentuje určitú ich charakteristiku. Trojrozmerná animácia mapy Európy pomáha orientovať sa vo filmovom priestore – naznačuje, kde sa rozprávačka alebo iní protagonisti práve nachádzajú.

Ďalšou štylisticky odlišnou časťou sú sekvenčne snímané fotografie, ktoré zobrazujú Plančíkovej

cestu jednak za vlastnými koreňmi do Maďarska, ale aj za protagonistami filmu – pamätníkmi, ktorých spomienky sú najčastejšie zaznamenané ich priamym rozprávaním v obraze. Fotografie sa objavujú aj vo svojej tradičnej funkcii, nie sú využívané len na simuláciu pohybu, ale aj ako spomienkové predmety. Za pomoci stoptriku sa striedajú a menia v Plančíkovej rukách. Jej dotyk s fotografiami je ďalším subjektivizujúcim prvkom a autorku filmu predstavuje ako zaangažovanú v probléme. Spomienok respondentov sa režisérka dotýka aj pri ich rozprávaní, keď si spolu prezerajú fotografie a berú ich do rúk (sú to jediné momenty oral history, keď je autorka aspoň sčasti prítomná v obraze).

Live action zábery predstavujú aj názory na identitu mladej generácie – rovesníkov autorky dokumentu. Metódu oral history, keď respondent hovorí otočený na pýtajúcu sa režisérku mimo záberu, v tomto prípade strieda diskusia, na ktorej sa aj priamo v obraze autorka zúčastňuje a nakrúca si ju na kameru, čím sú štýlovo jasne oddelené spomienky pamätníkov od aktuálnej súčasnosti. Jedine v týchto diskusných častiach sa autorka objavuje v obraze a je snímaná v pohybe.

Dobové zábery sú troch druhov – z oficiálnych archívov, z Týždňa vo filme a krátke sekvencie zo súkromných archívov, ktoré režisérke poskytol ich zberateľ Marek Šulík. Kým oficiálne zábery sú komunikátmi „veľkej histórie“, súkromné ilustrujú čítanie druhého – mužského rozprávača z denníka vysídlenia, ktorý žil v zbernom tábore v Petržalke.

Množstvo štýlovo odlišných častí (viaceré už v metráži nemajú priestor opakovať sa) a kolážovitosť rozprávania síce do istej miery sťažujú zrozumiteľnosť, ale zároveň poskytujú špecifické ozvláštnenia. Film je preto vhodným adeptom na viacnásobné a detailnejšie pozretie, ktoré nebude nudíť.

Motív, ktorý spája rôzne filmové štýly do jedného celku a súčasne neustále latentne pripomína rámcový príbeh, je vizualizovaná identita – zem. Pôda sa nachádza v mnohých metaforických variáciách a pridružených významoch. V prvom rade je to hlina, ktorá oddeľuje záhrobie od sveta živých a súčasne zakrýva staré umlčané krivdy – síce pochované, ale stále pripravené povstať. Tie môžu

ako zombie útočiť na živých. V prenesenom význame sa to deje nielen v súkromnom, ale aj vo verejnom politickom živote. „Maďarská karta“ bola napríklad súčasťou rozhodujúcej kampane proti Ivete Radičovej v prezidentských voľbách v roku 2009.

Ako ukazujú animované mapy, aj územie je z hliny, a tak má zem teritoriálny význam. Zem je i matka, ktorá plodí ľudí a možno do nej zasadiť fazule – semená, z ktorých vzniká nový život. Zo zeme rastú aj stromy – tie obyčajné i tie rodinné, vo filme zostavené z autentickej kôry. A v neposlednom rade zem stotožnená s domovom otvára a uzatvára rámcový príbeh napĺňania sľubu. Záverečný zelený porast na mape hlinenej Európy je jasným signálom globalizácie domova a poskytuje posledný filmový liek. Dúfajme len, že to nie je placebo.

Vo svete teraz taký obľúbený druhový presah medzi dokumentárnym a animovaným filmom sa naplno prejavil aj na Slovensku a z formálneho hľadiska obohatil domácu kinematografiu. Omnoho naliehavejšia ako v súčasnosti módna forma je problematika, ktorú film spracúva. Subjektívny pohľad režisérky a osobné spomienky pamätníkov vo filme *Felvidék – Horná zem* umožňujú precítiť rovnako obe strany ako „obyčajných“ nevinných ľudí a pripustiť krivdy tých druhých. Nasledujúcim krokom, už so sympatiami k druhej strane, by mohol byť analytickejší pohľad v nadväzujúcom dokumentárnom filme nejakého odvážneho tvorca.

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0797-12. ▲

■ FOTO: Filmtopia

Felvidék – Horná zem (Slovensko, 2014) **_NÁMET, SCENÁR, RÉŽIA:** Vladislava Plančíková **_KAMERA:** Dušan Husár, V. Plančíková **_HUBBA:** Jana Kirschner **_ÚČINKUJÚ:** V. Plančíková s rodinou, pamätníci, Attila Mokos, Csongor Kassai, Lucia Lužinská

_MINUTÁŽ: 75 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●

_MÁJOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE: 2. 5. (16.30), 8. 5. (18.30), 9. 5. (18.30), 12. 5. (19.00), 13. 5. (19.00), 17. 5. (18.15)

Opojná romanca od Jarmuscha

► Kristína Aschenbrennerová (filmová publicistka)

Hypnotický fragment stáročia pretrvávajúcej love story, v ktorom sa vlastne nič nestane, ale všetko sa zmení. Omamný štýlom, snový tempom, sarkastický, cynický, vtipný a úprimne ironický, s výborne zvoleným hereckým obsadením. Jednoducho, Jim Jarmusch, ktorého poéziu poznáte. Tentoraz nie v úplne najlepšom vydaní, ale rozhodne v dobrom.

Pre postavy Jarmuschových filmov je príznačné, že existujú v prostredí, ktoré je im vlastne cudzie. Budujú si svoj mikrosvet, a keď jeho krehkú rovnováhu naruší ešte cudzejší element, rozčerí vody, veci sa pohnú síce nečakaným, ale vlastne veľmi nevyhnutným smerom. V zásade Jarmuschove filmy žijú z klišé a zo stereotypov, uchopených s nadhľadom a odstupom, a z konštrukcií takých nepravdepodobných, až sú uveriteľné. Akýkoľvek pohyb je pomalý, zmena zabehaných rituálov je skôr prekvapením.

Film *Prežijú len milenci* nie neočakávané uprednostňuje nočné rozhovory pred vírom zábavy. Klasické problémy upírov, akými sú hľadanie kvalitnej krvi či zachovanie anonymity, sú vedľajšie. Hlavná je možnosť rozvinúť zasvätený dialóg o literatúre, hudbe a vedeckých teóriách a vynálezoch naprieč stáročiami (od alžbetínskeho divadla cez Schuberta a Teslu až po Jacka Whita) a potešenie z tejto možnosti. Inteligentný konverzačný aj situačný humor elegantne a so všetkou vážnosťou odľahčuje akékoľvek náznaky elitárskeho pátosu či smrteľne seriózne postoje alebo situácie. A tak trochu si ufaňuje aj z obdivovateľov, ktorých láska k XY znamená pohrdanie nielen ZW, ale aj jeho obdivovateľmi.

Už prvé scény nás uvádzajú do pomalého, snového tempa, v ktorom film *Prežijú len milenci* plynie. Štylizácia Adama (Tom Hiddleston) a Evy (Tilda Swinton), ich prostredia, zvolený soundtrack a uhrančivé snímanie Yoricka Le Saux len uľahčujú vnáranie sa do filmu a vychutnávanie si navodenej nálady či pocitu, prirodzene ladiacich s ospalou atmosférou noci.

Adam je slovami básnika (i dramatika) a upíra Christophera Marlowa (John Hurt) „samovražedne depresívny naničhodník“. Skrýva sa v zatemnenom byte v opustenej časti Detroitu, obklopený portrétmi (a dielami či vynálezmi) Bustera Keatona, Billie Holiday, Thelouniusa Monka či Nikolu Teslu. Na videohovory s Evou preferuje „zostavu“ notebooku s webkamerou, so starým televízorom a s pevnou linkou. No a s ostatným svetom „komunikuje“ len prostredníctvom mladíka Iana (Anton Yelchin), ktorý zoženie všetko – od unikátnych gitár po drevenú guľku kalibru 38.

Eva našla svoj domov v severoafrickom Tangieri, v byte obklopená knihami, viditeľne zmierenejšia so zmenami planéty, či už ide o ľudí, kultúru, alebo technológie vrátane iPhoneu, a stále schopná vidieť veci z nadhľadu, ochotná vidieť nové. Uživa si nočné

mesto, ladne sa pohybuje jeho klukatými uličkami na stretnutia s Marlowom. Počas nich preberú problémy s hľadaním čistej krvi, Shakespeara a spornosť autorstva jeho hier a tak ďalej až po Adama a jeho „romantický“ (rozumej: elitársky) svetónázor. Eva je pre Adama vzdialenou manželkou, milenkou a tak trochu aj matkou v reakciách na jeho samovražedné gestá a deprimované reči. Na jeho „pocit piesku na dne presýpacích hodín“ ponúka možnosť ich otočenia, na zjavne pravidelne sa opakujúce Adamove smútky a povzdychy o neschopnosti sveta uchopiť krásu má už osvedčené riešenie – nočný let do Detroitu.

Tak ako oni aj vzťah-manželstvo Adama a Evy pretrval niekoľko generácií, vytvorili si svojský láskyplný *modus vivendi*, v rámci ktorého nemajú záujem o hádky. Nie je medzi nimi ani potreba predvádzať sa pred tým druhým či podporovať sa v zbytočných emocionálnych výlevoch. Adam je umelec a Eva je jeho múza, plne si vedomá tohto postavenia a milujúco úprímná.

Ak Eva prináša do Adamovho sveta pohladenie, upokojenie, príchod jej pojašenej sestry v krvi Avy (Mia Wasikowska) je narušením ich každodennosti.

Snímka *Prežijú len milenci* je bizarná elegantná romanca, ktorej hlavní aktéri žijú príliš dlho, všetko už zažili a obdivovali dávno pred kýmkoľvek iným. Adam (Tom Hiddleston) a Eva (Tilda Swinton) ako dvojica upírov, ktorá obýva tento svet snád' od jeho počiatkov. Nádherné bytosti starého sveta, ktoré vidia pravú krásu, poznajú pravé potešenie – v spomienkach na Byrona, v starých gitarách, Beckettovi či Cervantesovi, ale aj v nanuku z čistej nulky negatív. Paradoxne, čím dlhšie žijú, tým im svet pripadá cudzejší, prázdnejší. Sú nad všetko povznesení, no stále podráždení správaním ľudí, osobitne Adam. Pretože ľudia – „zombie“ sú v zásade primitívni, nič si nevážia, nedokážu oceniť tú pravú krásu, pravého génia, znečistili zem, vzduch, vodu a kontaminovali i seba vrátane svojej krvi. ▲

Prežijú len milenci (Nemecko/USA, 2013) _ **SCENÁR A RÉŽIA:** Jim Jarmusch _ **KAMERA:** Yorick Le Saux _ **STRICH:** Affonso Gonçalves _ **HUDBA:** Jozef van Wissem _ **HRAJÚ:** Tilda Swinton, Tom Hiddleston, Mia Wasikowska, John Hurt, Anton Yelchin, Jeffrey Wright _ **MINUTÁŽ:** 123 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●● **MÁJOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE:** 1. 5. (20.00), 2. 5. (20.30), 3. 5. (20.30), 4. 5. (16.00), 5. 5. (20.30), 6. 5. (20.30), 7. 5. (20.00), 10. 5. (20.30), 11. 5. (20.30), 14. 5. (20.30), 20. 5. (20.30), 23. 5. (20.30), 24. 5. (20.15), 25. 5. (20.30)

Sacro GRA

► Martin Ciel (filmový teoretik)

„Čo má spoločné spustnutý aristokrat z Piemontu, ktorý žije v malom štúdiu so svojou dcérou, botanický expert, hľadajúci prostriedok proti larvám, ktoré zabíjajú palmové stromy, ďalej princ, ponúkajúci svoj gýčový kaštieľ ako zátišie k fotorománom, pracovník v ambulancii a rybár, ktorý žije na rieke Tiber a chytá úhory?“ Táto otázka je v oficiálnom texte distribútora filmu *Sacro GRA*. Je to dobrá otázka a má zmysel, i keď sa dá na ňu pomerne jednoducho odpovedať: nič. Teda takmer nič, okrem toho, že tieto a ďalšie postavy vystupujúce vo filme žijú viac-menej v blízkosti GRA.

My sa však spýtajme inak: čo má autorský film *Sacro GRA* režiséra Gianfranca Rosiho z roku 2013 – prvý dokument, ktorý získal Zlatého leva v hlavnej súťaži na MFF Benátkach – spoločné napríklad s filmom Tsai Ming-lianga *Xi you* (2014) alebo s *Al doilea joc* (2014) Cornelia Purumboia? Nuž to, že sú to výnimočné nové dokumenty a okrem iného také dokumenty, ktoré zjavne určujú trend. Alebo ho potvrdzujú. Posúvajú hranice chápania filmovej reči a inovátnie prístupujú k reflexii a zobrazeniu skutočnosti. Zatiaľ čo *Xi you* a *Al doilea joc* sú radikálne experimenty a vyžadujú si skúseného a poučného diváka, *Sacro GRA* je jednoduchší a divácky oveľa otvorenejší, čo však neznižuje jeho kvalitu. Formálne sa teda odlišujú. Spoločné majú to, že dôsledne využívajú observačnú metódu, autori sa snažia zasahovať do skutočnosti v minimálnej možnej miere a ani si túto skutočnosť neprispôsobujú, bránia sa vytvoreniu nejakého naratívu, dramatických situácií či ozvláštnení, tobôž atraktivizácii. Pochopiteľne, žiaden film nie je „neutrálnej“, každý text má autora, ktorý je v ňom prítomný. Ide len o to, v akej miere. Gianfranco Rosi je príklad toho, ako sa dá výnimočne kultivovanými výrazovými

prostriedkami zobraziť situácia, v ktorej sa nedeje takmer nič a ktorá pritom môže byť veľmi zaujímavá bez toho, aby ju autor proklamatívne „režioval“. Dokonca sa môže stať (a aj sa stáva) metaforou. Dost' beštiálnou metaforou, mimochodom, ale v konečnom dôsledku láskavou – scéna záchranára zo sanitky a jeho matky v závere filmu je v tomto zmysle mimoriadne silná a je to zároveň jedna z mála scén, keď sa autor nepozerala na svoje postavy cez okno zvonka, ale presúva kameru priamo k nim do interiéru.

Kamera totiž v tomto filme väčšinou sleduje (nehierarchizované) postavy zvonka, z odstupu. Akoby sa autor nechcel miešať do ich života. Zároveň opúšťa udalosti, ktoré sa s nimi spájajú, pred ich koncom a vstupuje do nich často po začiatku. Ak chápeme udalosť ako zmenu počiatočného stavu na stav koncový, tak vo filme *Sacro GRA* sa žiadnej pointy na žiadnej úrovni nedočkáme. Ide o súbor fragmentov zo života postáv, ktoré sa striedajú podľa pomerne jednoduchého kompozičného kľúča a rytmu, nie sú ucelené a sú úplne samostatné. Spája ich „len“ kamera, ktorá je presne tam a presne vtedy prítomná. Gianfranco Rosi iste nejaké si-

tuácie inscenoval a inicioval, ale zjavne sú to situácie, ktoré sa stali, stávali alebo by sa boli stali aj bez neho. No keď sme už spomenuli tú kameru, treba ešte dodať, že vytvára dlhé, pomalé zábery, často statické. Prevažujú prírodné uhly zodpovedajúce bežnému pohľadu pozorovateľa, optika je transparentná, bez nejakých ozvláštnení, strih ostrý ako žmurknutie. Jediným režijným voluntarizmom je použitie leitmotívu – jednotlivé fragmenty sú od seba oddelené opakujúcimi sa zábermi na preplnenú, hučiacu diaľnicu v rôznych časových obdobiach, ale ani to neplatí vždy. Autor filmu používa prevažne veľké záberové plány. Všetko je tam veľké: diaľnica, mimourovňové križovatky, obrovské spustnuté paláce a nekonečne veľké moria „panelákov“. Celá periféria Ríma je akoby naddimenzovaná, je neľudská a nie je pre ľudí. Na takomto pozadí človek pôsobí ako mravec, ako stratený, neadekvátny, akoby sem ani nepatril. Tento dojem podporuje aj absencia hudby, vo filme zabezpečuje zvukovú stopu iba prirodzený ruch, hluk a fragmen-

ty dialógov. Ale ľudské postavičky prebývajú všetky tie obrovské neživé predmety, vyhrávajú nad nimi svojimi často bizarnými osudmi, ktoré sú nepomerne zaujímavejšie ako akákoľvek technicky zaujímavá monštruózna stavba.

V záverečnej časti filmu je významová sekvencia, kde sa Rosi predsa len sprenoveril svojmu neutrálno-observačnému odstupu. Pomocou kontrastnej montáže podsúva divákovi inštrukciu: bezprostredne za scénu totálne upchatej diaľnice, za scénu chaosu a apokalyptického zmaru, zaradí záber s osamelým rybárom plaviacim sa na malom člne po pokojnej a majestátne prázdnej rieke Tiber. V celkovom kontexte to však nakoniec vôbec neprekáža.

Grande Raccordo Anulare (GRA) je názov diaľničného obchvatu Ríma, jeho dĺžka je približne 70 kilometrov. ▲

Sacro GRA (Taliansko, 2013) **RÉŽIA:** Gianfranco Rosi **SCENÁR:** G. Rosi, Niccolò Bassetti **KAMERA:** G. Rosi **STRIH:** Jacopo Quadri **MINUTÁŽ:** 93 min. **HODNOTENIE:** ●●●● **MÁJOVÉ PROJEKcie FILMU V KINE LUMIÈRE:** 5. 5. (20.00), 6. 5. (18.30), 7. 5. (20.30), 17. 5. (20.00), 18. 5. (18.00), 26. 5. (18.00), 27. 5. (18.15)

Otvárací film festivalu – Walesa, člověk z nádeje (r. A. Wajda) • FOTO: ASFK

Starý Západ, nový Středovýchod

► Cornon J. Kedro (nezávislý filmolog a filmár)

Príchod jari sa v kalendári festivalovej sezóny pravidelne spája s česko-slovenským podujatím Febiofest. Jeho ostatný 21. ročník sa uskutočnil v 14 mestách Českej republiky a v 9 mestách Slovenska, pričom každý zo štátov organizuje prehliadku zvlášť. Slovenskú časť usporiadala tak ako po minulé roky Asociácia slovenských filmových klubov (ASFK) v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom (SFÚ).

Medzinárodný filmový festival Febiofest má dlhodobo stabilnú organizačnú štruktúru. Začína sa približne v rovnakom čase v oboch metropolitách Česka a Slovenska a po ukončení ústrednej fázy sa presúva z hlavných miest do regiónov. V Bratislave sa podujatie tento rok konalo od 21. do 27. marca odtiaľ sa presúvalo tri týždne (až do 17. apríla) po zvyšných ôsmich, prevažne krajských mestách.

Febiofest tvorí spoločne s trenčianskoteplickým Art Film Festom, Medzinárodným filmovým festivalom Bratislava a piešťanským Cinematikom štvoricu kľúčových audiovizuálnych prehliadok na Slovensku. Program všetkých štyroch festivalov je rozmiestnený do viacerých mestských kinosál. K MFF Bratislava približuje Febiofest geografické ťažisko podujatia, jeho celorepublikový putovný charakter (od ktorého sa MFF Bratislava postupne odkláňa) a realizačná roztrúsenosť v rámci kín hlavného mesta (kam, žiaľ, smeruje aj MFF Bratislava).

Bratislavská etapa Febiofestu prebiehala v marci na niekoľkých identických miestach ako novembrový MFF Bratislava 2013. Festivalové stredisko

bolo v Kine Lumière, sekundárnym útočiskom návštevníkov sa stalo kino Mladosť. Pätnásty ročník MFF Bratislava sa ďalej odohrával v kinách Nostalgie, Film Europe a v klube Bateliér. Produkcia 21. Febiofestu ostala v hlavnom meste verná dvom študijným sálam Filmovej a televíznej fakulty VŠMU, petržalskému Artkinu Za zrkadlom a priestoru súčasnej kultúry A4. Pozitívom pre filmového fanúšika je aspoň prekvapivý súčet bratislavských projekčných lokalít.

Na rozdiel od ostatných troch spomínaných audiovizuálnych podujatí na Slovensku Febiofest, žiaľ, dlhodobo neponúka akreditačný systém pre bežného diváka. Ten si môže zakúpiť lístok iba na jednotlivé predstavenia, čím sa predajný režim festivalu veľmi nelíši od všednej (neatraktívnej) kinoprevádzky. Samozrejme, s výnimkou celoplošného zníženia vstupného, ktoré je zvýhodnené najmä pre držiteľov celkom dostupných členských preukazov filmových klubov (vydávaných práve organizátorom podujatia – ASFK). No hlavnou prednosťou Febiofestu oproti štandardnej distribúcii naďalej

zostáva príťažlivá atmosféra s prítomnosťou hostí a jedinečná koncentrácia nekomerčných filmových titulov.

Jadrom audiovizuálnych prehliadok býva ich filmový program, predovšetkým ponuka aktuálnych zahraničných ťahákov. Tú na Febiofeste predstavovala sekcia Panoráma, obmena niekdajšej programovej kategórie Bonus: Novinky ASFK. Z kolekcie diel ocenených na európskych festivaloch vybrali organizátori ako súčasť otváracieho ceremoniálu národnú premiéru poľskej životopisej drámy *Walesa, člověk z nádeje*.

Ťahúňom programovej sekcie sa však bezpochyby stala novinka Wesa Andersona *Grandhotel Budapest*, premietaná hneď štyrikrát v priebehu siedmich dní bratislavskej časti festivalu. Prirodzený rozruch spôsobila aj exkluzívna predpremiéra *Dvojníka* Richarda Ayoadeho, rovnomená britská adaptácia ranej novely slávneho ruského spisovateľa Fiodora Michajoviča Dostojevského. Očakávané angloamerické snímky boli úspešne doplnené hlavne európskymi a ázijskými autorskými drámami či trilermi, čerstvo nasadenými do distribúcie spoločnosťou ASFK (*Omar, Cudzí obed a Borgman*).

Výber filmologického časopisu *Kino-Ikon*, ktorý sa v minulosti venoval najprv súčasnej, neskôr historickej kinematografii, sa tento rok zúžil na smiešnu jednu projekciu – opäť súčasného titulu. Obdobne nezmyselným dojmom pôsobilo zaradenie troch svetových klasík do dvoch samostatných blokov. Na takéto javy zvyčajne určený programový priečinok zvláštnych uvedení však v logike Febiofestu pojal iba dve digitálne reštaurované slovenské diela. Rekordný počet 17 festivalových sekcií, z ktorých zvolené štyri zahŕňali dovedna 6 snímok, sa javil v lepšom prípade ako neuvážení chaos, ak nie rovno štatistická kalkulácia. Bez ohľadu na renomé obsiahnutých filmov (napríklad *2001: Vesmírna odysea* alebo *Koyaanisqatsi*).

Zaslúženú pozornosť si dejiny svetovej kinematografie vyslúžili v jedinom ucelenom oddiele Westernová klasika. Febiofest ho otvoril krstom publikácie SFÚ *Rozprava o westerne* za účasti slovensko-českého autorského tandemu Peter Michalovič – Vlastimil Zuska. Súvzťažná sekcia ponúkla päťicu žánrových príbehov zo starého západu v takmer výhradne americkej produkcii päťdesiatych a šesťdesiatych rokov minulého storočia. Jediného koprodukčného zástupcu – vrcholné dielo talianskeho

spaghetti westernu *Vtedy na Západe* – dopĺňala dvojica stále znamenitých filmov (*Na pravé poludnie, Divoká banda*) a dve niekdajšie legendy, ktoré sú dnes zaujímavé skôr z historického hľadiska (*Shane, Jeseň Čejenov*).

Profilové výbery Febiofestu sa tradične venujú aj retrospektívam filmárskych osobností. Azda najvýznamnejším zahraničným hosťom tohtoročného festivalu bol maďarský provokatér György Pálfi, ktorý však už v minulosti Slovensko niekoľkokrát navštívil. V Bratislave uviedol viacero svojich krátkych i dlhometrážnych snímok (napríklad *Taxidermia* alebo *Štikútko*) a Febiofest premietol takmer kompletne autorovo dielo. Prierez vlastnou, prevažne krátkometrážnou tvorbou predstavil aj český dokumentarista Jan Gogola ml. Rozpaky vyvolal snád' iba výberový profil talianskeho štylistického inovátora Paola Sorrentina, ktorý pozostával zo štvorice krátkych snímok a nepochopiteľne len z dvoch celovečerných hraných diel.

Program tohtoročného Febiofestu neponúkol žiadnu retrospektívu slovenského filmára, zato však priniesol dohromady 38 filmov so slovenskou produkčnou účasťou, osem z nich dokonca v premiére. Medzi inými aj najnovší dlhometrážny dokument Martina Šulíka *Pútnik slovenským časom*. Šulík bol najsťor hosťom na uvedení digitálne zreštaurovanej verzie jeho vrcholného hraného diela *Záhada* a o pár dní neskôr osobne uviedol i dokumentárny portrét ľudového tradicionalistu Viliama Jána Grusku. Ten sa v sprievode viacerých filmových tvorcov zúčastnil na prvom verejnom premietaní snímky, ktorou vyvrcholil záverečný ceremoniál podujatia.

Bratislavskú kapitolu tohtoročného Febiofestu uzavrelo vyhlasovanie výsledkov súťaže krátkych filmov krajín V4 s hosťujúcou účasťou Ukrajiny. Hoci sa Slovensko uchádzalo o priazeň odbornej poroty aj divákov dvomi hranými (*Tanec tigra, M is for Malnutrition*), dvomi animovanými (*Pandy, Sneh*) a jedným dokumentárnym filmom (*Odchod na korze*), žiadne z ocenení napokon nezískalo. Hlavnú cenu spojenú s finančnou prémieou 3 000 eur si z festivalu odniesol režisér maďarského hraného filmu *Môj sprievodca*. Okrem toho porota odmenila zvláštnym uznaním poľský animovaný projekt *Ziegenort*. Aj v diváckom hlasovaní uspela poľská snímka, no tentoraz hraná dráma *Mazurek*. ▲

▪ FOTO: archív Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici

O fetišoch zašlých čias

► **Pavla Rachelová** (študentka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Oranžová tatrovka, nekonečné fronty na toaletný papier, zberateľstvo najrozličnejších banalít alebo módne minisukne zo Západu či silonky pre každú československú ženu – tieto a mnohé ďalšie témy otvára nový slovenský cyklus **Fetiše socializmu**. Autormi projektu sú scenáristka a dramaturgička Katarína Moláková a dokumentarista Peter Kerekes, ktorý sa na jednej časti podieľal aj ako režisér. Diváci môžu dvanásťdielny cyklus sledovať už od 4. apríla na obrazovkách RTVS. Vysiela sa s týždennou periodicitou a potrvá až do 20. júna.

Základným motívom cyklu sú fenomény vyhládaných vecí obdobia socializmu, ktorých spoločným menovateľom bol ich všeobecný nedostatok. Z obyčajných i triviálnych vecí sa stávali uctievané fetiše, po ktorých túžila azda väčšina obyvateľstva. Napríklad dobová anketa dokazuje, že získať taký obyčajný pretekársky bicykel bola pre kúpychtivého dlhodobá výzva; iným svedectvom je list ôsmich súrodencov, ktorí píšú takmer výhradne: „Milí do-

dávatelia céčok, sme ôsmi súrodenci. Všetky deti v našej dedine majú céčka okrem nás. Prosím vás, pošlite nám céčka. Každému aspoň päťdesiat, lebo sa od žiaľu prestaneme učiť. Najmladší brat Peter povedal, že keď mu do dvoch týždňov nezoženieme céčka, skočí do potoka.“ Cyklus okrajovo zahŕňa i dramatickejšie a podvratnejšie témy, ako imigrácia či nemožnosť cestovať. No spôsob pripomenutia tohto aspektu života v bývalom Českosloven-

sku je odľahčený a skôr láskavý. Vášnivý zberateľ spomenie, že ako mladý túžil precestovať svet, a keď sa nedalo, svet chodil prostredníctvom zahraničných pohľadníc za ním. V čase natáčania dobového príspevku ich vlastnil vyše 800 000.

Päťica režisérov – Peter Kerekes, Róbert Šveda, Miriam Petráňová, Vladimíra Plančíková a Katarína Hlinčíková – používa rovnaké dokumentárne metódy, čím udržiava celistvosť a integritu projektu. Tvorivý princíp celého cyklu spočíva v hojnom, no premyslenom a dôslednom výbere archívov, ktoré sú prepletané výpoveďami súčasných odborníkov, pracovníkov konkrétnych odvetví či bežných ľudí, ktorých spája s fetišom osobný príbeh. Častou režisérskou stratégiou je metóda rekonštrukcie a inscenácie. V Kerekesovej časti niekdajšia pracovníčka vo fabrike na oranžové tatrovky aj po rokoch a poslepiacky zloží oranžový nákladník; ďalší príklad ponúka režisérka Petráňová, keď inscenuje módnou blogerku do situácie, ako zastaví „náhodnú“ cyklistku. Iným kúzelným príkladom fetišu a inscenáčno-rekonštrukčného postupu je muž, ktorý si ešte ako dieťa ukryl svoju tatrovku do zeme a vykopáva ju po desiatkach rokov strávených v emigrácii.

Fetiše socializmu by neboli také zaujímavé, ak by čerpali výhradne z archívov a z ľahko ironického komentára. Naopak, najzaujímavejšie na cykle nie sú samotné fenomény zberateľských pokladov či dobrôt, akými boli šumienka alebo falošný ananás, ale presahy z minulosti do prítomnosti a osobné príbehy, na ktoré sa poľahky rozoprenie každý divák – či už z vlastnej skúsenosti, alebo z rozprávania svojich predkov. Autori využívajú vo svoj prospech prenosnosť príbehov a ich univerzálnosť. Toto prepájanie generácií a dôb alebo, inak povedané, vytváranie kolektívnej pamäti je na tomto cykle azda najcennejšie. Starších vráti do čias mladosti, mladším predstaví populárno-náučným spôsobom bežné starosti i radosti života na ceste za svetlými zajtrajškami. Väčšina slovenských divákov sa s fetišmi minulosti stretla – či to boli rádiovky a tepláky z päťdesiatych rokov, alebo hudobný popík z poslednej dekády režimu.

Veľkou devízou je, že autori sa neuchylujú k sentimentu a páťosu, naopak, sústreďujú sa na prvky

irónie, satiry a humoru, nanajvýš pracujú s prvkami nostalgie. Tá však nevyplýva z halierovej ceny rožkov a mlieka, ale spája sa so spomienkami na detstvo a mladost prežitú v socializme. Autori minulý režim neromantizujú ani neidealizujú, skôr vtipne a s nadhľadom zhodnocujú.

Dokumentárny cyklus je dramaturgicky vyskladaný z dielov, ktorých témy sa pohybujú v rozmedzí od päťdesiatych do konca osemdesiatych rokov. Niektoré fenomény prežívajú, iné zanikli a niektoré sa vracajú do módy, preto sú *Fetiše socializmu* istým spôsobom aktuálne aj dnes. Retro bicykle či zdravý životný štýl v poslednom čase rezonujú a dostávajú sa do centra pozornosti. No zatiaľ čo za čias socializmu boli domáce produkty, pestovanie a chov vnímané skôr ako tradícia či nevyhnutnosť, dnes predstavujú odmietanie konzervačných látok, umelých farbív či iných potravinových doplnkov. Vďaka tomuto aspektu môžeme okrajovo hovoriť aj o reflexii súčasnosti a „kapitalizmu“. Nespomíname len na zdĺhavé vyčkávanie v radoch, ale aj na fenomény, ktoré sa vracajú ako „dobré prežitky doby“ a oceňujeme ich až s odstupom času. Za akurátnu považujem aj 26-minútovú dĺžku častí. Je to formát, ktorý bežného diváka neunaví a zároveň dokáže adekvátne predstaviť fenomén(y) doby.

Sympatický námet je v rukách piatich režisérov nápadito a zručne natočený. Réžia jednotlivých častí sa líši len v jemných odteňoch, niektoré sú vydatenejšie, iné menej. Závisí to jednak od kontaktnosti témy – kým populárna hudba osemdesiatych rokov je komunikatívna hádam pre každého, výroba pančušiek z umelého hodvábu v päťdesiatych rokoch už nemusí upútať každého –, jednak od šikovnosti režisérov, aké príbehy dokážu vylákať pred kameru.

V kontexte iných cyklov pod záštitou RTVS (*Slovenské kino*, *Colnica*, nedotiahnutý *Film a spoločnosť*, ale najnovšie aj dokumentárny cyklus *Prvá* zaoberajúci sa ženami, ktoré sa presadili vo svojom odbore) sú *Fetiše socializmu* celkovo vydateným a širokej verejnosti tematicky prístupným projektom. ▲

Fetiše socializmu (Slovensko, 2014): ► **Skrytý pôvab budovateľov** (r. Róbert Šveda) ► **Kaskadéri doby** (r. Miriam Petráňová)

► **Montérky v minisukni** (r. Katarína Hlinčíková) ► **ČSSR soundsystém** (r. R. Šveda) ► **Tabu pod sukňou** (r. K. Hlinčíková)

► **S tatrovkou okolo sídliska** (r. Peter Kerekes) ► **Bicyklom k lepším zajtrajškom** (r. M. Petráňová) ► **Útek na špicu hitparád** (r. R. Šveda)

► **Vrecká plné céčok** (r. M. Petráňová) ► **Život pár sekúnd pozadu** (r. Vladislava Plančíková) ► **Zberatelia** (r. M. Petráňová)

► **Vyšumené atrapy** (r. V. Plančíková)

Môj pes Killer je aj doma víťazom

► Daniel Bernát

V historickej budove SND v Bratislave sa 26. apríla uskutočnilo slávnostné udeľovanie národných filmových cien Slnko v sieti, ktoré vyhlasuje Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA). V hlavných kategóriách uspela snímka, ktorá sa o trofeje uchádzala s najvyšším počtom nominácií – **Môj pes Killer**. Autorský projekt Míry Fornay získal dovedna tri ceny a stal sa i najlepším slovenským hraným filmom za roky 2012 a 2013.

„Pre mňa je tento film okrem rasizmu aj o snahe prežiť a niekam patriť. S tým zároveň súvisí to, ako sú pre nás dôležité istoty, niekedy až bezhlavá viera, akú veľkú rolu zohráva hrdosť a kam môže viesť strach z prípadnej straty spoločenského postavenia,“ povedala vlni pre *Film.sk* Mira Fornay, keď už mala jej snímka *Môj pes Killer* na konte hlavnú cenu z MFF Rotterdam a chystala sa do slovenských kín. Tam ju síce videlo len okolo 3 300 divákov, ale členovia SFTA jej prideliť šesť nominácií na Slnko v sieti (v kategóriách najlepší hraný film, réžia, scenár, zvuk, návrhy kostýmov, mužský herecký výkon v hlavnej úlohe) a napokon ju hlasovaním zvolili za najlepší hraný film. Fornay si na ceremoniáli prevzala aj ocenenia za scenár a réžiu.

S piatimi nomináciami sa o cenu uchádzal divákcky úspešný debut režiséra Jonáša Karásk *Kandidát*, ktorý sa stal víťazom v kategóriách kameramanský výkon (Tomáš Juríček) a filmový strih (Matej Beneš). Naopak, celovečerný debut Mátyása Priklera *Ďakujem, dobre* premenil všetky štyri nominácie v hereckých kategóriách – ocenenia teda patria Zuzane Mauréry, Attilovi Mokosovi (obom za stvárnenie hlavných úloh), Jane Olhovej a Miroslavovi Krobotovi. Po jednej cene získali hrané filmy *Zázrak* (najlepší zvuk – Marián Gregorovič, Peter Mazáček), *V tieni* (najlepšia hudba – Michal Novinský, Jan P. Muchow), *Líbánky* (najlepšie návrhy kostýmov – Katarína Štrbová Bielíková), *Modrý tiger* (najlepší výtvarný počin – Michal Struss a Henrich Boráros) a z ponuky zahraničných filmov v slovenskej distribúcii sa členom SFTA zdala najkvalitnejšia Hanekeho *Láska*, ktorú do kín uviedla Asociácia slovenských filmových klubov.

Späť k domácej tvorbe, pretože Slnko v sieti sa udeľovalo až v sedemástich kategóriách. Ak režisér Robert Kirchoff hovorí, že dobrý film je pre neho ten, v ktorom nechýba názor, tak najlepším slovenským dokumentom sa stal práve takýto titul – Krichhoffova *Kauza Cervanová*. A ak sme pred mesiacom v súvislosti s týmito oceneniami písali, že bude zaujímavé sledovať, ktorá z animovaných snímok *Pandy*, *Sneh* a *Mesiace* bude víťazná, tak odpoveďou je *Sneh* (r. Ivana Šebestová). Najlepším krátkym hraným filmom je *Výstava*. ňou sa opäť dostávame k tvorivým dvojiciam, ktoré sa na udeľovaní cien spomínali niekoľkokrát a v tomto prípade to boli režiséri Peter Begányi a Andrej Kolencík. Štandardné kategórie sú týmto vyčerpané, zostáva už len jedna špeciálna a tá sa rovnako spája s dvomi menami. Ocenenie za výnimočný prínos slovenskej kinematografii získali režisér Dušan Hanák a scenárista Dušan Dušek. Predstavovať tieto osobnosti určite netreba, pripomeňme však, že obaja spolupracovali na snímkach *Ružové sny* (1976) a *Ja milujem, ty miluješ* (1980). ▲

Slnko v sieti 2014 (výber z ocenených)

- NAJLEPŠÍ HRANÝ FILM ► *Môj pes Killer*
- NAJLEPŠIA RÉŽIA ► Mira Fornay (*Môj pes Killer*)
- NAJLEPŠÍ SCENÁR ► Míra Fornay (*Môj pes Killer*)
- NAJLEPŠÍ DOKUMENTÁRNY FILM ► *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchoff)
- NAJLEPŠÍ ANIMOVANÝ FILM ► *Sneh* (r. I. Šebestová)
- NAJLEPŠÍ KRÁTKY HRANÝ FILM ► *Výstava* (r. P. Begányi, A. Kolencík)
- NAJLEPŠÍ ŽENSKÝ HERECKÝ VÝKON V HLAVNEJ ÚLOHE ► Zuzana Mauréry (*Ďakujem, dobre*)
- NAJLEPŠÍ MUŽSKÝ HERECKÝ VÝKON V HLAVNEJ ÚLOHE ► Attila Mokos (*Ďakujem, dobre*)

Anne Wiazemská: Studijní rok

(preklad Josef Brož, Eroika, Praha, 2013, 192 strán, 12,60 €)

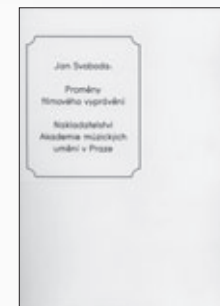
Anne Wiazemsky (ako je jej meno zafixované v neprechýlanom tvare) bola pred maturitou v roku 1966 obsadená do znamenitého Bressonovho filmu *A čo ďalej, Baltazár*. K vtedajším pocitom a zážitkom sa vrátila v nedávno vydanom románe *Dievčaťko (Jeune fille)*. Jeho pokračovaním sa stal tento román, publikovaný pred dvomi rokmi v prestížnom Gallimarde, nazvaný podľa roku pochybností a nádejí spájaných so začiatkom štúdia filozofie a so vzájomným zažitím ľúbostného vzťahu s generácie starším slávnym režisérom Godardom, jej neskorším manželom. Zachované denníky pomohli autorkinej pamäti oživiť sentiment, navíu a emocionálnu čistotu dievčenskej love story, ako aj spoločenskú a kultúrnu atmosféru Paríža šesťdesiatych rokov, zosobnenú v Truffautovi, Cournotovi, Moreau, Vilarovi, Ionescovi a ďalších. Na konci osemdesiatych rokov vymenila rusovlasá Anne herectvo za beletristickú tvorbu. Jej česká knižná premiéra v dámsky nasmerovanom vydavateľstve utrpela aj v dôsledku absencie redakčnej supervízie zreteľne pokrívajúcim, neobratným a skresľujúcim prekladom.

Briana Čechová (ed): Všichni dobří rodáci

(Národní filmový archiv, Praha, 2013, 334 strán, 9,20 €)

Veľmi pomaly napredujúce digi-tálne reštaurovanie vrcholných diel českej kinematografie má u našich susedov ďalší dozretý plod – pred pol rokom vyšiel na blu-rayi opus magnum Vojtěcha Jasného, poeticky robustná a eticky očistná elegická kronika jedného vidieckeho spoločenstva v chmúrnej fatálnej kolektivačnej dobe, ktorá bola uvedená krátko, ale s veľkým ohlasom už v okupovanej ČSSR a potom až o dve desaťročia neskôr, po páde režimu (ideovo „normalizujúcou“ tematickou náhradkou bol Kachlíkov film *O moravské zemi*). Tak ako pred rokom pri vydaní Formanovho *Hoří, má panenko* je k vydaniu na blu-rayi znovu veľkoryso spracovaná knižná príloha, predávaná aj samostatne. Prostredníctvom štúdií rôznych autorov približuje okolnosti vzniku a uvedenia filmu, jeho mediálny a spoločenský ohlas, inšpiračné aspekty, postavy či hudobný plán diela. Prináša rozhovory s tvorcami, dosiaľ nepublikované archívne dokumenty a opisuje proces technickej renovácie obrazu a zvuku. Brnianske vydavateľstvo Host avizuje na jún vydanie podrobnej monografie o Jasnom od Jiřího Voráča.

Jan Svoboda: Proměny filmového vyprávění

(Akademie múzických umění, Praha, 2013, 144 strán, 7,70 €)

Ako mladík sa Jan Svoboda objavil v drobných figúrach dvoch filmových skvostov českej novej vlny – *O slavnosti a hostech* a *Žert*. To už mal ako filmový teoretik rozbehnúť svoju dlhú odbornú publikačnú trať. Pre svoju novú knihu, slúžiacu aj ako vysokoškolské skriptá, upravil časť svojich prednášok venovanú utváraniu modernej filmovej narácie. Jazykom teoretika teda píše hlavne o prelomovej ére nástupu modernizmu tzv. nových vln, presadzujúcich pred polstoročím nový umelecký potenciál, o tendenciách „nového filmu“ ako univerzálne diferencovaného fenoménu, špecifického aj podľa povahy spoločensko-politických pomerov. Čitateľa vybavuje základným prehľadom o pozícii fabuly a sujetu, povahe typizácie či naratívnych archetypoch, zoznamuje ho s teoretickými koncepciami, poukazuje na kontexty, podnety a zmysel premien rozprávania. Na príkladoch vybraných diel charakterizuje typické spôsoby rozprávania viacerých slávnych režisérov a takisto novátorsky podnetných prúdov v niektorých národných kinematografiách.

► Peter Ulman

FILMOVÉ PUBLIKÁCIE

Colette
(Magic Box Slovakia)

Tvorba spisovateľa Arnošta Lustiga zaujala už mnohých českých režisérův. Doteraz najvydarenejšou filmovou adaptáciou jeho diela boli *Démanty noci* Jana Němca. Zatiaľ poslednou je česko-slovenská snímka *Colette*. Jej predlohou bola Lustigova novela *Colette: Dívka z Antverp* (1992) a spisovateľ spolupracoval na príprave scenára s režisérom Milanom Cieslarom krátko pred svojou smrťou v roku 2011. Ťažko sfilmovateľná predloha rozpráva príbeh lásky Čecha Viliho (Jiří Mádľ) a krásnej belgickej Židovky Colette (Clémence Thioly) uprostred hrôz koncentračného tábora v Osvienčime. Pripravujú sa na riskantný spoločný útek, každý deň bojujú o prežitie a ľudskú dôstojnosť. Vo filme si zahrali aj Andrej Hryc a Zuzana Mauréry, ktorá bola za úlohu kápa Broderovej nominovaná na Českého leva. Snímka obsahuje mnoho trikov a vďaka nim pôsobí koncentračný tábor úplne vierohodne. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9 s českým a anglickým dabingom DD5.1 a s českými titulkami vrátane titulkov pre sluchovo postihnutých. Ako bonusy sú pripojené film o filme, fotogaléria a trailer *Tvoje slza, mŕj dešť*.

Libánky
(Bontonfilm)

Česko-slovenský koprodukčný film *Libánky* uzatvára voľnú trilógiu scenáristicko-režisérskych dvojice Petra Jarchovského a Jana Hřebejka. Filmy *Kawasakiho ruže* (2009), *Nevinnosť* (2011) a *Libánky* (2013) spája téma tajomstva z minulosti, ktoré zasahuje do života ich hlavných hrdinov. Dej toho posledného sa odohráva počas troch dní na idyllicky vyzerajúcej svadobnej oslave. Nevesta (Anna Geislerová) a ženích (Stanislav Majer) sa pokúšajú začať žiť v novom partnerskom zväzku a pre každého z nich je to už druhé manželstvo. Oslavu v úzkom rodinnom kruhu uprostred krásnej krajiny dramaticky naruší nezvaný svadobčan (Jiří Černý). Pomaly plynúca dráma, témou pripomínajúca napríklad Vinterbergovu *Rodinnú oslavu*, si odniesla Cenu za réžiu z MFF Karlove Vary. Herci Anna Geislerová a Jiří Černý, kameraman Martin Štrba, skladateľ Aleš Březina a režisér Hřebejk boli nominovaní na Českého leva. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9 s českým a anglickým dabingom DD5.1, so zvukom DD5.1, s českými titulkami pre sluchovo postihnutých a s anglickými titulkami. Ako bonusy sú pripojené film o filme, fotogaléria a trailer.

Kovář z Podlesí
(Bontonfilm)

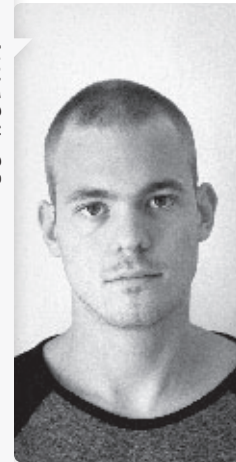
Filmová rozprávka *Kovář z Podlesí* vznikla v česko-slovenskej koprodukcii a spája hraný dej s klasickou bábkovou a počítačovou animáciou. Jej protagonistami sú svojrázny kováč (Botek Polívka) a jeho odvážny a vynachádzavý synovec Toník, ktorí zachránia dedinu pred drakom. Ten je animovaný, 3D a hlas mu prepožičal Vráta Brabenec z kapely Plastic People of the Universe. Režisér a scenárista filmu Pavel Góbl chcel nakrútiť rozprávku, v ktorej je všetko tak trochu inak. A ukázať, že so zlom nemusíme bojovať len tak, že ho zničíme – úlohou hrdinov je napraviť ho, nie zlikvidovať. Divákov určite zaujmú exteriéry Valašského múzea v prírode a mechanické objekty výtvarníka Františka Antonína Skálu. A takisto skutočnosť, že filmárom dal súhlas na použitie hudobných motívov Ian Anderson z britskej skupiny Jethro Tull. Snímka je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, s českým dabingom DD5.1, s českými titulkami pre sluchovo postihnutých a s anglickými titulkami. Ako bonusy sú pripojené film o filme, videoklip *Čočka a hrách*, trailer, teaser, fotogaléria, videá *Jak se líhne drak*, *Kovář a hlo-davci*, *Toník a Bětka*.

Vlčie hory
(Arolla Film)

V roku 2009 vznikla spoločnosť Arolla Film, aby prostredníctvom filmu Roberta Reichla a Erika Baláža *Strážca divočiny* a knihy *Posledná pevnosť* prispela k ochrane Tichej a Kôprovej doliny v Tatrách. Film získal okrem iného Cenu divákov na Medzinárodnom festivale horských filmov v Poprade a vyšiel na DVD. Tvorcovia sa povzbudení priaznivým ohlasom pustili do ďalšieho projektu, tentoraz zamera-ného na ochranu pohraničného územia medzi Slovenskom, Poľskom a Ukrajinou, ktoré je súčasťou Východných Karpát a ktoré v stredoveku dostalo názov podľa jedného zo svojich najstarších obyvateľov – vlka. Vďaka najrôznejším náhodám zostalo z veľkej časti uchránené pred vplyvmi človeka. Režisér Erik Baláž spolu s kamarátmi Karolom Kaliským a Jozefom Fialom putovali tri roky horami a lesmi Východných Karpát a to, čo sa im podarilo zaznamenať, pôsobí ako cesta späť do čias, keď európska divočina bola ešte naozaj divoká a obývali ju len vlky, medvede, majestátny zubry a množstvo ďalších živočíchov. Film je na DVD v slovenskej a anglickej verzii a ako bonus je na ňom 5-minútový trailer k filmu *Strážca divočiny*.

INTERVU

režisér
Teodor Kuhn

Vďaka tomu, že robím doktorát na VŠMU, mám dosť času na veci, ktoré ma bavia. So spolužiakmi sme dotočili krátky film *Vox populi*, v ktorom sa po svojom vyrovnávaní s korupciou. Je to prvý film, z ktorého nie som v strižni zúfalý. Na štarte mám ešte jeden krátky – 16 sekúnd. Vyskúšal som niečo tematicky nové, je to príbeh dvoch krásnych mladých ľudí, ktorí sa jednej noci zamilujú a rozhodnú spolu utiecť. Hlavná je však pre mňa príprava celovečerného filmu s Jakubom Viktorinom a Jakubom Medveckým. Látka má obrovský potenciál. Keďže to bude môj debut, nechceme to upo-náhlať.

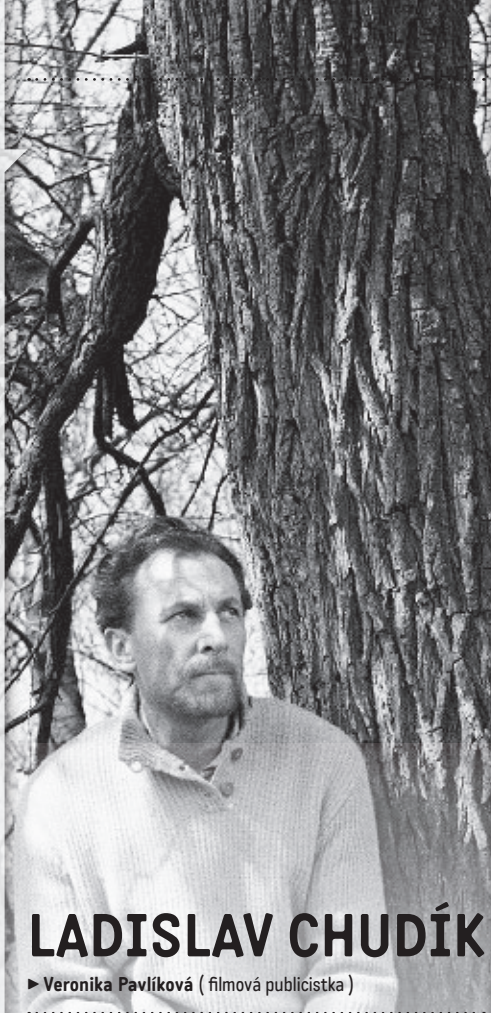
kameraman
Ivan Abel

Moje projekty sa objavujú a niektoré zani-kajú celkom dynamicky. Vo februári sme dokončili hudobné video pre skupinu Phantogram – *Fall In Love* s projekciami Joshua Davisa. Momentálne točím reklamu pre McDonald's, pracujem na scenári krátkeho filmu a dokončil som vlastný minútový ab-straktný čiernobiely film *Moments in the city*. Som v procese diskusie o celovečernom filme, ktorý sa bude točiť v Detroite, a pre konflikt termínov som musel odmietnuť krátky film so zaujímavým hereckým obsadením, ktorý sa bude točiť v máji v Los Angeles.

dokumentarista
Miro Jelok

Paralelne pracujem na dvoch celovečerných filmoch. Jeden sa volá *Politická objednávka alebo Don Quijote videný a stratený*. Ten nakrúcam už asi päť rokov a v lete by som ho mal postrihať. Je to zrkadlový dvojportrét, kde vystupujú výtvarník Peter Kalmus a fotograf Jožo Ondžik, ktorí putujú krížom-krážom Slovenskom. Ďalší film *Čierny Peter a priatelia* som konečne dokrútil, a ak pán-boh dá, niekedy v zime by som ho mal začať strihať. Je to dokumentárna esej o období od pádu vlády Ivety Radičovej až po súčas-nú voľbu prezidenta a zaoberám sa v nej otázkou, komu zostal v spoločnosti Čierny Peter.

LADISLAV CHUDÍK

► Veronika Pavlíková (filmová publicistka)

„Je absolútny profesionál a pedant vo svojej práci. A zároveň veľmi moderný človek. Stále sleduje tvorbu mladých ľudí, zaujíma sa o veci, ktoré prináša súčasnosť, a je k nim otvorený,“ hovorí režisér Patrik Lančarič o hercovi Ladislavovi Chudíkovi, ktorý v máji slávi 90. narodeniny.

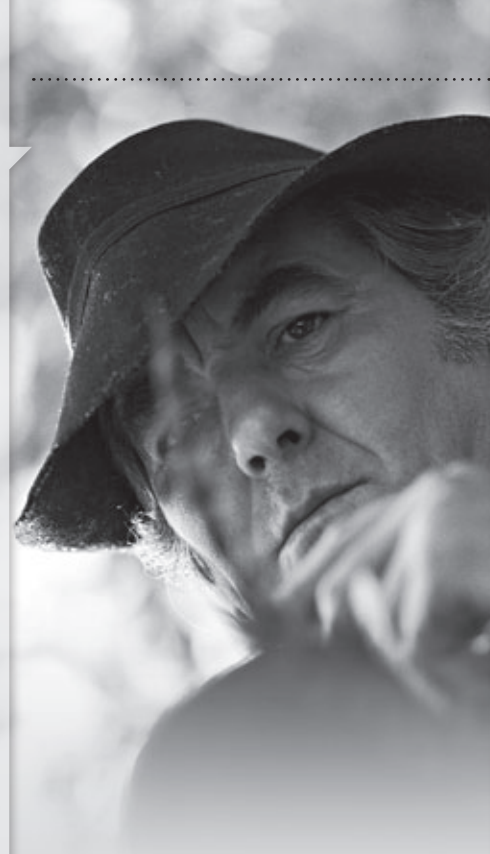
Patrí medzi najvýznamnejších slovenských hercov, za sebou má 70 rokov na divadelných doskách a pred kamerou. No, paradoxne, spočiatku vôbec nevedel, čím by sa mal v živote zaoberať. Až počas štúdiá na gymnáziu v Kremnici, kde účinkoval v ochotníckom krúžku, uveril, že herectvo by mohlo byť tou správnou cestou. Na pranie rodičov išiel študovať na Filozofickú fakultu UK a súčasne študoval herectvo na dramatickom oddelení Štátneho konzer-

vatória v Bratislave. V roku 1944 sa stal členom SND, kde zotráva prakticky dodnes, výnimkou bolo niekoľkoročné pôsobenie na Novej scéne.

Pred kamerou sa prvý raz objavil už v roku 1946 vo filme *Varúj...!*, ktorý nakrútil Martin Frič v spolupráci s Palom Bielikom. A práve Bielik stál za uvedením Chudíka do filmového sveta. Obsadil ho napríklad do snímok *Vlčie diery*, *Priehrada*, *Lazy sa pohli...* Jemu Chudík vďačí aj za svoju asi najvýznamnejšiu filmovú úlohu – kapitána Dabača, do ktorej si ho Bielik presadil aj napriek pochybnostiam vedenia Koliby. Jeho voľba sa ukázala ako správna. „Chudík veľmi jasne pochopil, že takého výrazného hrdinu treba hrať striedmo, zachováva si pri tom určitú uzavretosť, nepreniknuteľnosť – to všetko pripomína onen spôsob herectva, ktorý sa v Amerike nazýva ‚poker-face‘... Nevie, prečo sa toto Chudíkovo herectvo považovalo za ‚intelektuálne‘, jednoducho je striedme a vecné, so zmyslom pre mieru, čo po teatrálnych exhibíciách vo väčšine predchádzajúcich slovenských filmov pôsobí ozaj ako zázrak,“ uvádza Martin Porubjak v publikácii *Od falošných ilúzií k autentickému jestvovaniu – Slovenský hraný film 1946 – 1969*. Chudík mal napokon vždy cit pre to, čo si vyžadovala konkrétna úloha i situácia, nepoužíval prehnané gestá a vedel dobre narábať s hlasom, vďaka čomu bol aj výborný recitátor. Zahral si v mnohých filmoch, ako sú napríklad *Pieseň o sivom holubovi*, *Polnočná omša*, *Zabudnite na Mozarta*, rozprávka *Sol' nad zlato* alebo detektívky *Smrť prichádza v daždi*, *Vrah zo záhrobia* a *Volanie démonov*. Výraznú hlavnú postavu stvárnil vo Vávrovom filme *Putování Jana Amose* a naposledy sa zaskvel vo vedľajšej úlohe bývalého člena ŠtB v Hřebejkovej snímke *Kawasakio ruža*, za ktorú získal Českého leva. Do diváckeho povedomia sa však najviac zapísal postavou primára Sovu v seriáli *Nemocnica na okraji mesta*.

Ladislav Chudík je všestranný herec a osobnosť, ktorá sa aktívne podieľala na formovaní viacerých oblastí slovenskej kultúry. „Stál pri vzniku slovenského divadla, filmu, rozhlasu i televízie, bola to vlastne priekopnícka práca a pán Chudík je predstaviteľom tejto priekopníckej generácie, zosobňuje históriu našej audiovizuálnej kultúry. V tomto kontexte má veľmi dôležité miesto a pre mňa znamená kontinuitu našej tvorby,“ dodáva Patrik Lančarič, ktorý o Chudíkovi nakrútil v roku 2008 celovečerný dokument. ▲

Ladislav Chudík vo filme Kapitán Dabač.
 • FOTO: fotoarchív SFÚ/M. Kordoš

ŠTEFAN KVIETIK

► Simona Lucia Horváthová
 (absolventka Katedry žurnalistiky FiF UK v Bratislave)

Herec Štefan Kvietik sa narodil 10. mája 1934 v obci Dolné Plachtince. Vyštudoval herectvo na Vysokej škole múzických umení (VŠMU), a to aj napriek tomu, že jeho snom bolo štúdium medicíny. Na javisko Slovenského národného divadla nastúpil pomerne krátko po absolvovaní školy, čím sa mu zároveň naskytla šanca spolupracovať aj s filmármi na Kolibe.

Domovom Kvietika bola dedina. Narodil sa do gazdovskej rodiny, pričom sám tvrdí, že cesta za vzdelaním do lučeneckého gymnázia bola preňho veľkou udalosťou. Práve tu sa sformovali hercov záujem o divadlo, keď prijal ponuku stať sa členom divadelného súboru. V tom čase však išlo iba o bežnú študentskú záľubu a skôr sa zameriaval na svoju

túžbu stať sa chirurgom. Nie veľmi priaznivý posudok však zrušil jeho šance dostať sa na lekársku fakultu. Po skončení štúdia na VŠMU pôsobil dva roky v Armádnom divadle v Martine a v roku 1959 dostal angažmán v činohre SND v Bratislave.

Jednou z najvýraznejších slovenských hereckých osobností sa stal aj vďaka stvárneniu viacerých postáv vo filmoch a v televíznych inscenáciách. Prvú úlohu dostal v snímke *Na pochode sa vždy nespieva* (1960). V súvislosti s ňou si Kvietik spomína najmä na spoluprácu s režisérom Františkom Kudláčom a herečkou Emíliou Vášáryovou, ktorá sa stala jeho najčastejšou filmovou partnerkou. „Štefan Kvietik bol odjakživa súčasťou môjho profesionálneho života. Zahrali sme si spolu v divadle, vo filmoch aj v asi 200 inscenáciách, a som za to vďačná. Vždy som vedela, že sa naňho môžem spoľahnúť, vždy bol stopercentne pripravený a viem, že aj teraz v ňom mám dobrého priateľa. Škoda, že už si nemôžeme spolu zahrať, rada by som to skúsila,“ povedala pre *Film.sk* Emília Vášáryová.

Rok 1962 považuje Kvietik za prelomový a najdôležitejší pre rozvoj svojej filmovej kariéry. Režisér Peter Solan ho obsadil do náročnej úlohy vo filme *Boxer a smrť* (1962) – prvej slovenskej psychologicko-dramatickej drámy z prostredia koncentračného tábora. Kvietik si v nej zahral väzňa a boxera Komínka.

Dvorným hercom sa stal pre režiséra Martina Hollého, ktorému mu už vo svojom prvom celovečernom filme *Havraniá cesta* (1962) ponúkol stvárnenie jednej z ústredných postáv. V ďalších rokoch sa objavil v režisérovej snímke *Medená veža* (1970) alebo v titule *Mŕtvi učia živých* (1983).

Diváci si ho ešte stále spájajú najmä s postavou Urbana z Lettrichovho *Červeného vína* (1972). Kvietik v súvislosti s týmito filmom hovorí o galérii slovenských hereckých osobností a jeho tri televízne časti dokážu oslovit aj súčasného diváka. Počas kariéry nebol ukračený ani o spoluprácu s režisérom Jurajom Jakubiskom a jeho výkon vo filmovej ságe *Tisícročná včela* (1983) patrí medzi vrcholné.

Štefan Kvietik sa pred kamerou naposledy objavil ako veliteľ tábora na prevýchovu prostitútok vo filme *Tábor padlých žien* (1997) a v seriáli STV *Horská služba* (1998). Neskôr sa ešte zhostil úlohy rozprávača v debutovom filme Patrika Lančariča *Rozhovor s nepriateľom* (2007), takže diváci mohli aspoň počuť jeho hlas. ▲

Štefan Kvietik v *Tisícročnej včele*. • FOTO: fotoarchív SFÚ/V. Polák

Creative Europe Desk Slovensko informuje

Podprogram MEDIA

Dňa 23. mája je uzávierka Výzvy EAC/S23/13 – **Podpora tréningov**. Prípustné projekty sú tréningové programy, ktoré uprednostňujú multidisciplinárnu spoluprácu v audiovizuálnej oblasti. Žiadosti sa musia týkať podujatí zameraných na rozvoj odborných znalostí európskych profesionálov v audiovizii v nasledujúcich oblastiach:

- získavanie publika a tvorba, produkovanie, marketing, distribúcia a využívanie diel,
- finančné a obchodné riadenie, najmä s cieľom stimulovať prístup k finančným prostriedkom,
- príležitosti a výzvy prechodu na digitálne technológie.

V máji sa začína už 8. ročník **Minifestivalu európskeho filmu 7x7**. Sedem európskych filmov podporených z programu MEDIA bude premietnutých v siedmich slovenských mestách. Festival štartuje v kine Mladosť v Bratislave (6. – 8. mája) a postupne bude pokračovať v sieti kín Cinemax do Nitry (12. – 14. mája), Žiliny (19. – 21. mája), Banskej Bystrice (26. – 28. mája), Popradu (2. – 4. júna), Prešova (9. – 11. júna) a Košíc (16. – 18. júna). V programe budú uvedené filmy *Kráska a zvieratá*, *Žena v klietke*, *Nepoužitelní*, *Borgman*, *Anjelský podiel*, *Len 17* a pre detských divákov *Štvorlístok v službách kráľa*. Hlavným organizátorom je Úrad vlády Slovenskej republiky, spoluorganizátormi Zastúpenie Európskej komisie v SR, Slovenský filmový ústav – Creative Europe Desk Slovensko a Continental film. Podrobný program je na www.cedslovakia.eu. Na všetky predstavenia je vstup voľný.

Podprogram Kultúra

Creative Europe Desk organizuje jarnú sériu vzdelávacích podujatí s cieľom pripraviť potenciálnych žiadateľov na podanie kvalitných žiadostí v kategórii Projekty európskej spolupráce. V Košiciach plánujeme dve podujatia, a to v spolupráci s neziskovou organizáciou Košice 2013 ako súčasť vzdelávacieho programu Smarter & Worker:

1. Kreatívna Európa, podprogram Kultúra/Európa pre občanov – informačný seminár o nových grantových schémach, ktoré sa otvorili v roku 2014.

V spolupráci s kanceláriou programu Európa pre občanov, ktorý takisto ponúka možnosti pre projekty v oblasti kultúry, v obmedzenej miere aj audiovizie.

Termín: 21. mája 2014 od 10. do 13. hodiny

Lektori: Zuzana Duchová, Zuzana Lehocá, Želmíra Gerová, Pavol Kopinec

Miesto: Kasárne/Kulturpark, budova Alfa
Vstup je voľný, prosíme iba o registráciu na adrese kultura@cedlovakia.eu.

2. Seminár Fundraising v kultúre pre začiatočníkov

Termín: 22. – 23. mája 2014 od 9. do 16. hodiny

Lektori: Eduard Marček (SK), Katarína Bartovičová (SK), Tomáš Bořil (CZ)

Miesto: Kasárne/Kulturpark, budova Alfa
Účast na kurze je spolplatená sumou 39 eur. Podrobný program, informácie a prihlasovací formulár nájdete na: <http://www.fundraising.sk/kulturnik>. Zámerom kurzu je poskytnúť prehľad o fundraisingu a procese jeho uskutočňovania, špecificky v organizáciách pôsobiach v oblasti kultúry a umenia, rozšíriť vnímanie možností financovania v kultúre a presmerovať záujem od grantovej podpory na dlhodobú prácu s darcami, partnermi, prípadne na vlastné samofinancovanie, poskytnúť príležitosť na zvýšenie kvalifikácie a nadobudnutie nových skúseností v oblasti profesionálneho získavania zdrojov.

► vs

Aktuálne uzávierky

► 57. ročník MFF dokumentárneho a animovaného filmu DOK Leipzig v nemeckom Lipsku prijíma do 15. mája filmy dokončené pred 1. májom. Festival sa tento rok bude konať od 27. októbra do 2. novembra. Viac na www.aic.sk, www.dok-leipzig.de.

► Do 1. júna sa dajú prihlasovať projekty na medzinárodný workshop Ex Oriente Film, ktorý je zameraný na autorskú dokumentárnu tvorbu. Trojica týždenných workshopov sa uskutoční v Rijeke v Chorvátsku (21. – 26. júl 2014), v Jihlave (22. – 28. október 2014) a v Prahe (2. – 8. marec 2015). Z prihlášok sa bude vyberať 12 až 14 projektov, ktoré budú zastupovať tímy v zložení režisér a producent. Viac na www.aic.sk, www.dokweb.net.

► zs

Vzdialené roky, blízke témy

► Rudolf Urc (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg Spravodajského filmu.

Na prvý pohľad nič nové. V týždenníkoch spred vyše päťdesiatich rokov nachádzame mnohé témy podobné tým dnešným. Veď posúďte sami. V Týždni vo filme z roku 1963 sa hovorí o nedostatku jasiel pre deti. Mnohé závody postavili pre svojich zamestnancov byty, no na jasle zabudli (č. 38). V jednej z pražských štvrtí stavbári zničili všetku zeľen (č. 36) a v Chebe na stanici hrdzavejú vlaky (č. 44). V úzkej Kvačianskej doline, kde sa stretávajú vozy, osobné a nákladné autá, krkolomná jazda priam ohrozuje životy (č. 43). Pri pohľade na stavbu metra vo Varšave si komentátor závistlivo povzdychne (č. 41) tak ako ne jeden dnešný obyvateľ Bratislavy. Zato pacienti, ktorí sú na protialkoholickom liečení v krásnej prírode neďaleko Bechyně, si tu užívajú plný komfort a – ako sami hovoria – *cítia sa ako na dovolenke* (č. 39). Takže naozaj sú to príbehy nevelmi vzdialené od tých súčasných.

Dobový týždenník dáva nahliadnúť aj do špecifických tém, z dnešného pohľadu takmer raritných. Každý náš obyvateľ spotrebuje ročne 110 litrov piva a plzenský Prazdroj vyvážame do sto krajín (č. 39). Vyvážame aj raky z Třebone pre labužníkov v parížskych reštauráciách (č. 37). V závode Vítana začali „vystrelovať“ ryžu a tak sa zrodili burizóny, ktoré už onedlho prídu na trh (č. 41). Dozvieme sa aj o užitočnosti čmeliakov, lebo opelujú rastliny rýchlejšie ako včely. Preto sme ich začali chovať v úloch (č. 39). Na Pražskom hrade objavili obrazy starých majstrov, po zreštaurovaní ich vystavia v Národnej galérii (č. 42). Prví odvážlivci sa snažia udržať na vlnách Atlantického oceánu, ten šport onedlho nazveme „surfovaním“ (č. 40). V Sereďi sa rodí *laboratórium veľkých rozmerov*, ktoré dostane názov Niklová huta (č. 37). Celý šatník dobových kostýmov, klobúkov, rukavíc a topánok z domova i z cudziny predstaví týždenník č. 44. A nemenej atraktívne (a z dnešného pohľadu veľavravné) sú zábery na sovietskeho premiéra Nikitu Chruščova, ktorý deväť rokov po tom, čo venoval Krym Ukrajine, slávnostne otvára Severokrymský zavlačovací kanál (č. 45).

Z hľadiska skladby, výberu materiálov, práce so zvukom a celkového spracovania najviac zaujal Týždeň vo filme č. 43. Originálne približuje svet hluchonemých detí. Zamýšľa sa aj nad rodičmi, ktorí ponechávajú svoje ratolesti v týždenných materských školách, a konštatuje, že tieto zariadenia *ozajstnú rodinu nahradiť nemôžu*. V 500 rokoch starej tlačiarni vo Vimperku sledujeme dobrodružstvo výroby „prietorových“ kníh. Jubilejný 30. ročník Medzinárodného maratónu mieru zaznamenal rekordnú účasť 130 pretekárov. A do Kvačianskej doliny prichádzame nielen kvôli prírodným krásam. Dodajme, že do tohto žurnálu prispeli zo Slovenska kameramani Alojz Hanúšek a Rudolf Ferko. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – MÁJ 2014

3. 5. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 36/1963 a 37/1963 (repríza 4. 5. o 15.30 hod.)

10. 5. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 38/1963 a 39/1963 (repríza 11. 5. o 15.30 hod.)

17. 5. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 40/1963 a 41/1963 (repríza 18. 5. o 15.30 hod.)

24. 5. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 42/1963 a 43/1963 (repríza 25. 5. o 15.30 hod.)

31. 5. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 44/1963 a 45/1963 (repríza 1. 6. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V MÁJI: Born to be wild

odporúča
filmová publicistka
Mariana Jaremková

Každý je tak trochu voyeur. Patrí to k ľudskej povahe. Radi nakúkamé „cez kľúčovú dierku“ a kino je dokonalé miesto, kde môžeme bez zábran hádzať voyeurickým očkom na filmové plátno a sledovať, čo sa deje za zatvorenými dverami. Májový program Kina Lumière na to poskytuje hneď niekoľko príležitostí. Kto nemá aspoň jedného rodinného kostlivca v skrini, nech hodí pukancom. Vo filme *Blízko od seba* sú kostlivcov hneď celé zástupy. Brillantná konverzačná dráma nakrútená podľa divadelnej hry Tracyho Lettsa *August: Osage County*, za ktorú získal Pulitzerovu cenu, možno nie je z formálnej stránky ničím zaujímavá, ale ide tu najmä o výpovednú hodnotu príbehu, precízne vystavané dialógy režúce do živého – to všetko podporené vynikajúcimi hereckými výkonmi. Nebožtík už odpočíva v pokoji a rodina sa stretáva v pasci domu, v ktorom sa nie je kam schovať. Pred ostatnými a ani pred sebou. Stupňujúce sa hádky a konečne vypovedané pravdy sú kruté a čas na odpustenie ešte neprišiel.

Minimalistické prostriedky na rozprávanie temného príbehu o rodine a odpustení si zvolil aj maďarský režisér Kornél Mundruczó vo filme *Projekt Frankenstein*. Príbeh chlapca, ktorý prichádza z detského domova, aby sa pokúsil zbližiť so svojou rodinou, sa postupne stáva krvavou nočnou morou. Ako sa vyrovná s bytostou, ktorú sme sami stvorili? Sme spolupodporní za jej činy? Sám režisér hrá vo filme otca, ktorý nachádza svojho syna a v tom istom okamihu stojí pred osudovou dilemou.

Žáner road movie je stále atraktívny a sála Filmothéka láka divákov na cestu hneď dvomi klasikami – snímkou *Homo Faber*, kde si hlavnú úlohu zahral dramatik Sam Shepard (vidieť ho môžeme aj v spomínanom filme *Blízko od seba*), a *Malými životnými etudami* s dokonalým Jackom Nicholsonom v hlavnej úlohe sebazničujúceho nihilistického tuláka. Spisovateľ Henry Miller v reakcii na tento film napísal: „*Očakával som všetko a čokolievku, nie však niččo také skutočné.*“ Aj keď sa film končí dosť zúfalým poznatkom, že konečná cesta pred nami nikam nevedie a byť nezávislý tkvie v niečom inom, zostáva táto snímka jedným z filmových vrcholov oslavy slobody. Hoci je jej zosobnením poriadny hajzel.

Hrabalov *Nežný barbar* zase vzdáva poctu všetkým, ktorí dokázali zostať slobodní aj v dobách neslobody.

Okrem už divácky osvedčených titulov sa v máji tešíme aj na dve slubné novinky. Prvou je sfilmovaný knižný bestseller *Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol* a druhou očakávaný film Jima Jarmusch *Prežijú len milenci*, ktorý má (možno) ambíciu zaradiť sa medzi staršie kultové snímky režiséra. Uvidíme. V Lumière. ▲

Malé životné etudy • archív SFÚ

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

► 1. 5.

Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Poľ, 2013, 127' (D) (16.00, K2)
Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.15, K1)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.00, K1)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (18.30, K2)
Smešný pán, r. K. Kachyňa, ČSSR, 1969, 78' (~) (18.45, K3)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.00, K1)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.30, K2)

► 2. 5.

Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (16.00, K1)
HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (18.00, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (18.15, K1)
Diktátor, r. Ch. Chaplin, USA, 1940, 120' (~) (18.45, K3)
SLNKO V SIETI 2014: Najlepší slovenský hraný film + Najlepší slovenský animovaný film, pozri str. 36, (D) (20.30, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 3. 5.

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (16.00, K1)
Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (16.15, K2)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.30, K1)
Norimberský proces, r. S. Kramer, USA, 1961, 175' (~) (18.45, K3)
SLNKO V SIETI 2014: Najlepší slovenský dokumentárny film + Najlepší slovenský krátky hraný film, pozri str. 36, (D) (20.30, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 4. 5.

Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (16.00, K1)
HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (18.15, K1)
Prázdniny v Ríme, r. W. Wyler, USA, 1953, 111' (~) (18.45, K3)
SLNKO V SIETI 2014: Najlepší zahraničný distribučný film, pozri str. 36, (D) (20.30, K1)

► 5. 5.

Ja milujem, ty miluješ, r. D. Hanák, ČSSR, 1980, 100' (~) (18.00, K2)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (18.30, K1)
Slávne májové dni, r. P. Bielik, J. L. Kalina, B. Voděrka, V. Kubal, J. Beer, L. Kudelka, R. Ferko, P. Lukáček, Českoslov., 1945 – 1988, 90' (~) (18.45, K3)
Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (20.00, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 6. 5.

SLNKO V SIETI 2014: Najlepší slovenský hraný film + Najlepší slovenský animovaný film, pozri str. 36, (D) (18.00, K2)
Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (18.30, K1)
Homo Faber, r. V. Schöndorff, Fran./Nem./Gr./VB, 1991, 112' (~) (18.45, K3)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)
Slovensko 2.0, r. J. Herz, M. Šulík, P. Kerekes, Z. Liová, M. Suchý, O. Rudavský, I. Grófová, P. Kríštúfek, V. Čakanyová, M. Jelok, SR, 2014, 112' (D) (20.30, K2)

► 7. 5.

Ona, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (17.30, K1)
SLNKO V SIETI 2014: Najlepší slovenský dokumentárny film + Najlepší slovenský krátky hraný film, pozri str. 36, (D) (18.00, K2)
Taková láska, r. J. Weiss, ČSR, 1959, 75' (~) (18.45, K3)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.00, K1)
Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (20.30, K2)

► 8. 5.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (16.00, K1)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (16.30, K2)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.00, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (18.30, K2)
Dlhý deň umierania, r. P. Collinson, VB, 1968, 91' (~) (18.45, K3)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (20.00, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.30, K1)

► 9. 5.

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (16.00, K2)
Futurologický kongres, r. A. Folman, Izr./Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (16.30, K1)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (18.30, K2)
Okno do dvora, r. A. Hitchcock, USA, 1954, 108' (~) (18.45, K3)
Gravitácia, r. A. Cuarón, USA, 2013, 90' (D) (18.45, K1)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (20.00, K2)
Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (20.30, K1)
Krátky film o láske, r. K. Kiesłowski, Poľ, 1988, 83' (~) (20.45, K3)

► 10. 5.

Rozprávanie o psíčkovi a mačičke, r. E. Hofman, ČSR, 1952, 68' (~) (15.30, K3)
HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (16.00, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (16.00, K1)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (18.15, K2)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.30, K1)
Havrania cesta, r. M. Holý, ČSSR, 1962, 84' (~) (18.45, K3)
SLNKO V SIETI 2014: Najlepší slovenský dokumentárny film + Najlepší slovenský krátky hraný film, pozri str. 36, (D) (20.00, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 11. 5.

Pásmo detských filmov II., r. T. Meinel, A. Born, J. Doubrava, M. Macourek, V. Kubal, V. Malík, NDR/ČSSR/Pol., 1972 – 1988, 65' (~) (15.30, K3)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (16.00, K1)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (16.30, K2)
Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (17.50, K1)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (18.15, K2)
Kingsajz, r. J. Machulski, Poľ, 1987, 105' (~) (18.45, K3)
SLNKO V SIETI 2014: Najlepší slovenský hraný film + Najlepší slovenský animovaný film, pozri str. 36, (D) (20.00, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 12. 5.

Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikami a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (v) (17.30, K2)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (18.00, K1)
Parížsky máj, r. Ch. Marker, P. Lhomme, Fran., 1963, 154' (~) (18.45, K3)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (19.00, K2)
Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (20.00, K1)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (20.30, K2)

► 13. 5.

Je to iba vietor, r. B. Fleigaufer, Mad./Nem./Fran., 2012, 87' (~) (17.00, K2)
Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (18.00, K1)
Súperi, r. R. Scott, VB, 1977, 96' (~) (18.45, K3)
Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (19.00, K2)
Grandhotel Budapest, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.00, K1)
Štvorec v kruhu alebo Život medzi únikami a snami, r. L. Štecko, ČR/SR, 2013, 70' (v) (20.30, K2)

► 14. 5.

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (D) (18.00, K2)
Slovensko 2.0, r. J. Herz, M. Šulík, P. Kerekes, Z. Liová, M. Suchý, O. Rudavský, I. Grófová, P. Kríštúfek, V. Čakanyová, M. Jelok, SR, 2014, 112' (D) (18.15, K1)
THX 1138, r. G. Lucas, USA, 1971, 85' (~) (18.45, K3)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (20.15, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 15. 5.

Projekt Frankenstein, r. K. Mundruczó, Mad./Nem., 2010, 105' (~) (17.00, K1)
FILMOVÝ KABINET: Duel, r. S. Spielberg, USA, 1971, 83' (~) (18.00, K2)
Modrý zamat, r. D. Lynch, USA, 1986, 116' (~) (18.45, K3)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Příbáň, ČR, 2014, 98' (D) (19.00, K1)

► 16. 5.

Vnútri Llewyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (16.00, K1)
HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (16.15, K2)
Ona, r. S. Jonze, USA, 2013, 126' (D) (18.00, K1)
Fair Play, r. A. Sedláčková, ČR/SR, 2014, 100' (D) (18.30, K2)

Spomienka na **Kazimíra Barlíka**, r. K. Barlík, Českoslov., 1954 – 1982, 110' (~) (18.45, K3)

Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (20.15, K1)
Walesa, človek z nádeje, r. A. Wajda, Pol., 2013, 127' (D) (20.30, K2)

► 17. 5.

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (16.00, K2)

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (16.15, K1)

Felvidék – Horná zem, r. V. Plančíková, SR/ČR, 2014, 75' (D) (18.15, K2)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (18.30, K1)

Rocky Horror Picture Show, r. J. Sharran, VB/USA, 1975, 96' (~) (18.45, K3)
Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (20.00, K2)

Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.30, K1)
► 18. 5.

Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (18.00, K2)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (18.30, K1)

Muž a žena, r. C. Lelouch, Fran., 1966, 99' (~) (18.45, K3)
Slovensko 2.0, r. J. Herz, M. Šulík, P. Kerekes, Z. Liová, M. Suchý, O. Rudavský, I. Grófová, P. Krišťufek, V. Čakanovová, M. Jelok, SR, 2014, 112' (D) (20.00, K2)

Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.30, K1)
► 19. 5.

Arcibiskup Bezák Zbohom..., r. O. Záblačák, SR, 2014, 90' (D) (18.00, K2)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (18.30, K1)

Slavné májové dni, r. P. Bielik, J. L. Kalina, B. Voděrka, V. Kubal, J. Beer, L. Kudelka, R. Ferko, P. Lukáčik, Českoslov., 1945 – 1988, 90' (~) (18.45, K3)
Jasminine slzy, r. W. Allen, USA, 2013, 98' (D) (20.00, K2)

Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.30, K1)
► 20. 5.

Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (18.00, K1)
Arcibiskup Bezák Zbohom..., r. O. Záblačák, SR, 2014, 90' (D) (18.30, K2)

Vlakári, r. J. Lihosit, ČSSR, 1988, 82' (~) (18.45, K3)
Cestujem sama, r. M. S. Tognazzi, Tal., 2013, 85' (D) (20.00, K1)

Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K2)
► 21. 5.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (17.00, K2)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (18.30, K1)

Nezný barbar, r. P. Koliha, ČR, 1989, 87' (~) (18.45, K3)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (19.00, K2)

The Chemical Brothers: Don't Think, r. A. Smith, VB/Jap., 2012, 85' (v) (20.30, K1)
► 22. 5.

Všetky moje deti, r. L. Kaboš, SR/ČR, 2013, 90' (v) (18.00, K2)
Vnútří lleywyna Davisa, r. J. Coen, E. Coen, USA, 2013, 105' (D) (18.30, K1)

Smrť v Benátkach, r. L. Visconti, Tal./Fran., 1971, 125' (~) (18.45, K3)
Borgman, r. A. van Warmerdam, Hol./Bel./Dán., 2013, 113' (D) (20.00, K2)

Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (20.30, K1)
► 23. 5.

Arčibiskup Bezák Zbohom..., r. O. Záblačák, SR, 2014, 90' (D) (16.00, K2)
Omar, r. H. Abu-Assad, Pal., 2013, 97' (D) (16.15, K1)

Futurologický kongres, r. A. Folman, Izr./Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (18.00, K2)

Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.15, K1)

Polnočný kovboj, r. J. Schlesinger, USA, 1969, 109' (~) (18.45, K3)
Klauni, r. V. Tauš, ČR/Lux./SR, 2013, 121' (D) (20.15, K2)

Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)
► 24. 5.

Pásmo detských filmov II, r. T. Meinel, A. Born, J. Doubrava, M. Macourek, V. Kubal, V. Malik, NDR/ČSSR/Bul., 1972 – 1988, 65' (~) (15.30, K3)

Futurologický kongres, r. A. Folman, Izr./Nem./Pol./Lux./Fran./Bel., 2013, 120' (D) (16.00, K2)

Gravitácia, r. A. Cuarón, USA, 2013, 90' (D) (16.15, K1)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.00, K1)

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (18.15, K2)
Manželstvo Márie Braunovej, r. R. W. Fassbinder, Nem., 1979, 115' (~) (18.45, K3)

Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.15, K1)
Líbánky, r. J. Hřebejk, ČR/SR, 2013, 98' (D) (20.30, K2)

► 25. 5.

Rozprávania o psíkovi a mačičke, r. E. Hofman, ČSR, 1952, 68' (~) (15.30, K3)
Ako nikdy, r. Z. Týc, ČR/SR, 2013, 93' (D) (18.00, K2)

Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.15, K1)

Láska v dvadsiatich rokoch, r. R. Rossellini, S. Ishihara, M. Ophüls, A. Wajda, F. Truffaut, Fran./Tal./Jap./Pol./Nem., 1962, 107' (~) (18.45, K3)

Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 106' (D) (20.00, K2)
Prežijú len milenci, r. J. Jarmusch, Nem./USA, 2013, 123' (D) (20.30, K1)

► 26. 5.

Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (18.00, K2)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.15, K1)

Niet inej cesty, r. J. Zachar, ČSSR, 1968, 90' (~) (18.45, K3)
Klauni, r. V. Tauš, ČR/Lux./SR, 2013, 121' (D) (20.00, K2)

Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (D) (20.30, K1)
► 27. 5.

Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (18.00, K1)

Sacro GRA, r. G. Rosi, Tal./Fran., 2013, 93' (D) (18.15, K2)
Polnočná omša, r. J. Krejčík, ČSSR, 1962, 89' (~) (18.45, K3)

Líbánky, r. J. Hřebejk, ČR/SR, 2013, 98' (D) (20.15, K2)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (20.30, K1)

► 28. 5.

Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (18.00, K1)
Ako nikdy, r. Z. Týc, ČR/SR, 2013, 93' (D) (18.30, K2)

Americká noc, r. F. Truffaut, Fran., 1973, 110' (~) (18.45, K3)
Storočný starček, ktorý vyliezol z okna a zmizol, r. F. Herngren, Švéd., 2013, 114' (D) (20.00, K1)

Klub poslednej nádeje, r. J.-M. Vallée, USA, 2013, 117' (D) (20.30, K2)
► 29. 5.

FILMOVÝ KABINET: Nebo nad Berlínom, r. W. Wenders, Nem./Fran., 1987, 122' (~) (18.00, K2)

Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (18.30, K1)
Maroko, r. J. von Sternberg, USA, 1930, 86' (~) (18.45, K3)

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.30, K1)

► 30. 5.

Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (16.00, K2)
Rozbitý svet, r. R. Norris, VB, 2012, 90' (D) (16.30, K1)

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (20.30, K1)

Nepravdepodobná romanca, r. I. Vojnár, ČR, 2013, 105' (D) (18.30, K1)
Malé životné etudy, r. B. Rafelson, USA, 1970, 94' (~) (18.45, K3)

HRANA – 4 filmy o Marekovi Brezovskom, r. P. Lančarič, SR, 2014, 125' (D) (20.15, K2)
Nymfomanka I, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 118' (D) (20.30, K1)

► 31. 5.

Veľká nádhera, r. P. Sorrentino, Tal./Fran., 2013, 142' (D) (16.00, K1)
Trabantom až na koniec sveta, r. D. Pribáň, ČR, 2014, 98' (D) (16.15, K2)

Cudzí obed, r. R. Batra, Fran./Ind./Nem./USA, 2013, 104' + **Tanec tigra**, r. M. Repka, SR/Ind./Rak., 2013, 16' (D) (18.15, K2)

Klub poslednej nádeje, r. J.-M. Vallée, USA, 2013, 117' (D) (18.35, K1)
Lúboštný príbeh alebo Tragédia pracovníčkov..., r. D. Makavejev, Juhoslavia, 1967, 65' (~) (18.45, K3)

Grandhotel Budapešť, r. W. Anderson, VB/Nem., 2014, 100' (D) (20.30, K2)
Nymfomanka II, r. L. von Trier, Dán./Nem./Fran./Bel., 2013, 124' (D) (20.45, K1)

► [ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!]

POZN: (~) – projekcia z 35 mm kópie / (D) – digitálne projekcie / (v) – blu-ray projekcie
K3 – Filmotéka – Študijská sála Slovenského filmového ústavu
◀ **FILMOVÝ KABINET** – vzdelávací cyklus, prednostný vstup pre registrovaných frekvenciantov

Digitalizáciu Kina Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond v rámci komplexného projektu, realizovaného vďaka finančnej podpore predsedu vlády Slovenskej republiky.

AVF AUDIO VIZUÁLNY FOND

MÁJ 2014

4. 5. 1934 **Mária Lamačková** – filmová strihačka (zomrela 29. 1. 2006)

6. 5. 1929 **Miloslav Kubík** – režisér (zomrel 2. 3. 2013)

7. 5. 1949 **Valéria Takáčová** – animátorka

8. 5. 1934 **Július Mladý** – hlavný osvetľovač (zomrel 30. 6. 1997)

10. 5. 1934 **Štefan Kvietik** – herec

10. 5. 1949 **Jozef Šimonovič ml.** – herec

11. 5. 1944 **Juraj Galvánec** – kameraman

12. 5. 1939 **Ria Paldiová** – herečka, rozhlasová režisérka

14. 5. 1954 **František Výrostko** – herec

15. 5. 1944 **Pavel Wittgruber** – umelecký maskér

17. 5. 1924 **Magdaléna Robinsonová** – fotografka (zomrela 24. 7. 2006)

18. 5. 1944 **Martin Porubjak** – dramaturg, divadelný a televízny režisér

19. 5. 1909 **Gizela Chmelková** – herečka (zomrela 10. 3. 1998)

19. 5. 1929 **Ivan Folkner** – herec

19. 5. 1954 **Zdena Studenková** – herečka

21. 5. 1949 **Ján Opaty** – režisér

23. 5. 1929 **Daniel Michaeli** – režisér, dramaturg, herec (zomrel 7. 11. 1980)

23. 5. 1949 **Vladimír Durdík ml.** – herec (zomrel 9. 3. 2003)

25. 5. 1939 **Štefan Šváňa** – zvukový majster

27. 5. 1924 **Ladislav Chudík** – herec

27. 5. 1939 **Alta Vášová** – spisovateľka, dramaturgička, scenáristka

27. 5. 1964 **Tomáš Čepek** – režisér, animátor

28. 5. 1929 **Ivan Rumanovský** – režisér, filmový historik (zomrel 5. 12. 2001)

28. 5. 1944 **Lubomír Vajdička** – divadelný a televízny režisér,

29. 5. 1929 **Ján Géc** – herec (zomrel 27. 4. 1996)

29. 5. 1944 **Soňa Šimková** – teatrologička, prekladateľka

29. 5. 1949 **Marta Rašilová** – herečka

31. 5. 1919 **Ctibor Kováč** – režisér (zomrel 30. 8. 1992)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2014

▪ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila **Renáta Šmatlíková**

Zomrel spisovateľ
Ladislav Ballek

„Rozprávač musí mať ľudí rád, lebo nič poriadne a zaujímavé o nich nikdy nepovie.“ To sú slová slovenského spisovateľa Ladislava Balleka, ktorý 15. apríla zomrel vo veku 73 rokov. Autor *Južnej pošty*, *Agátov*, *Pomocníka*, *Lesného divadla* či *Trinásteho mesiaca* inšpiroval aj filmárov. *Južná pošta*, ktorá patrí k jeho najvýznamnejším dielam, sa stala predlohou rovnomenného filmu z roku 1987 v réžii Stanislava Párnického. *„Zdrojom originality literárnej Južnej pošty je kompozícia – ide o poviedky usporiadané románovým spôsobom. Ballek využíva psychologický detail a poetický (lyrický) náznak, pavučinovo spriada motivické reťazce, vytvára odkazy a kryptogramy, ktoré umiestňuje po celej ploche textu. Namiesto súvislých epických línií uprednostňuje náznak, nedopovedanie, zámlku,“* napísala v minulosti do *Film.sk* filmová historička Jelena Paštékova a vo svojom texte zároveň ocenila *„mimoriadne sústredenú a citlivú režijnú prácu“* Párnického. Na filmový pás sa však dostal aj Ballekov román *Pomocník*, ktorý ešte v roku 1982 nakrútil Zoro Záhon. V tomto príbehu, rovnako ako v *Južnej pošte*, sa Ballek vrátil do prostredia južného Slovenska krátko po druhej svetovej vojne.

► ZS

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

CS film

Televízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2014

5. máj 2014

20.00 ► **Boxer a smrť**, r. P. Solan, 1962, 102 min.

22.00 ► **Zajtra bude neskoro**, r. M. Ťapák, 1972, 90 min.

12. máj 2014

20.00 ► **Deň náš každodenný**, r. O. Krivánek, 1969, 88 min.

22.00 ► **Ružové sny**, r. D. Hanák, 1976, 81 min.

19. máj 2014

20.00 ► **Trofej neznáameho strelca**, r. V. Pavlovič, 1974, 98 min.

22.00 ► **Rozsudok**, r. F. Kósa, 1970, 91 min.

26. máj 2014

20.00 ► **Lalie polné**, r. E. Havetta, 1972, 78 min.

22.00 ► **Naši pred bránami**, r. L. Filan, 1970, 86 min.

Zmena programu vyhradená!

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KŤHĽKUVECTVÁ / BRATISLAVA ▶ Kapka.sk – predajňa SFÚ (Grösslingová 4,3) ▶ Artforum (Kozia 20)
▶ Martinus (Obchodná 2,6) ▶ Beneluxi Moduli - Svet knihy (Obchodná 4) ▶ Prospaco – predajňa DÚ (Jaskubovo nám. 12) ▶ Vártnica NSMU (Svoradova 2)
ZILINA ▶ Artforum (Bottova 2) **FILMOVÉ KLUBY** ▶ Kino Lumiere Bratislava – Kino SFÚ (Špitálska 4) ▶ FK – Kino Junior, Levice ▶ FK – Kino Strojár, Martin
▶ FK – Kino Fontána Prešťany ▶ FK – Povazská Bystriica ▶ FK – Napoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV**
SLOVAK FILM
INSTITUTE

ISSN 1335-8286

05
9 71335 828003

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD EÚ, Č. EV 947/08

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHĽASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ

▶ **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE